

№ 36 (602) 8 вересня 2011 року

ПРОФСПІЛКОВІ

www.psv.org.ua

всеукраїнська профспілкова щотижнева газета

ВІСТІ

ЗДОРОВ'Я

ДОБРОВІЛЬНА СМЕРТЬ: ЗА І ПРОТИ

12

АКТУАЛЬНО

«БРЕХНЯ ТА ПРОВОКАЦІЇ – ГОЛОВНІ МЕТОДИ РОБОТИ ГЕНПРОКУРАТУРИ»

4

Не забудьте передплатити «ПВ» на 2012 рік!

РОЗПОЧАЛАСЯ ПЕРЕДПЛАТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ПРОФСПІЛКОВИХ ВИДАНЬ НА 2012 РІК

Як і раніше, видання широко висвітлюють діяльність Федерації профспілок України, галузевих і регіональних профспілок із захисту прав та інтересів трудящих. На шпальтах видань завжди – журналістські розслідування, дискусії, аналітика, соціальний захист, юридичні консультації, міжнародні новини, культура і спорт, конкурси та розваги.

Вартість передплати на 2012 рік не збільшилася і становить: газети «Профспілкові вісті» – 148,44 грн (передплатний індекс – 22152), журналу «Бібліотечка голови профспілкового комітету» – 65,64 грн (передплатний індекс – 22909).

Передплатити видання можна в будь-якому поштовому відділенні України за «Каталогом видань України», або скориставшись послугою «Передплата ON-LINE» на корпоративному сайті ДП «Преса» www.presa.ua.

ЗІ СВЯТОМ!

10 ВЕРЕСНЯ – ДЕНЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Шановні фахівці з фізичної культури і спорту, спортсмени, шановні співчани! Прийміть найщиріші вітання до професійного свята! Наша держава завжди славилася своїми спортивними талантами. За 20 років незалежності сформувалися стійкі традиції та багата історія з розвитку понад ста видів спорту. Спортсменам України аплодують на міжнародних аренах усього світу. Проте за усіма перемогами стоїть не проста, копійка щоденна робота тренерів, професіоналів, ветеранів спорту, які з честю виховують фізично загартоване та здорове молоде покоління.

Фізичне виховання – це здоров'я нації. Ми щиро вітаємо всі членські організації фізкультурно-спортивних товариств, учителів, тренерів, викладачів фізкультури, працівників спортивних закладів, лікарів спортивної медицини! Низько вклоняємося представникам паралімпійського та дефлімпійського рухів, які демонструють велич духу і мужність, примножують спортивний авторитет країни на міжнародній арені. Палкий при-

віт спортсменам-аматорам, представникам студентського й учнівського спорту. Ми закликаємо керівників підприємств та організацій усіх форм власності, голів профспілкових комітетів об'єднати зусилля задля подальшого розвитку фізичної культури та спорту серед учнівської молоді, трудящих і членів їхніх сімей. Ви завжди можете розраховувати на підтримку Федерації профспілок України та Державної служби молоді та спорту України.

Бажаємо всім міцного здоров'я, успіхів, наполегливості та перемог в усіх справах! Нехай щастить усім, хто присвятив своє життя спорту, популяризації та розвитку сфери фізичної культури, наслідують кращі традиції видатних атлетів заради щасливого майбутнього.

З повагою і найкращими побажаннями

ВАСИЛЬ ХАРА,
ГОЛОВА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ

РАВІЛЬ САФІУЛЛІН,
ГОЛОВА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ПРОБЛЕМА

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПЕНСІОНЕРІВ

До Федерації профспілок України звернулися працівники профспілкових організацій освіти і науки, охорони здоров'я Полтавщини щодо несправедливості дій Пенсійного фонду України в частині надання роз'яснення стосовно припинення виплати пенсій за вислугу років у разі встановлення факту роботи за сумісництвом на посадах, які дають право на таку пенсію.

Федерація профспілок після вивчення надісланих матеріалів звернулася до Міністерства соціальної політики України та Міністерства юстиції України з проханням розглянути на відповідність чинному законодавству роз'яснення Пенсійного фонду України від 21.06.2011 р.

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ДЕПАРТАМЕНТ ФПУ**

РОБОЧА ЗУСТРІЧ

5 вересня делегація Федерації профспілок України на чолі з Головою ФПУ Василем Харою взяла участь у робочій зустрічі з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином.

ВОЛОДИМИР ЛИТВИН ПІДТРИМУЄ ПОЗИЦІЮ ФПУ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ РАДИКАЛЬНОГО ПІДВИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗАРПЛАТ

Головне питання, яке порушили під час розмови представники профспілок, – загрози від посиленого впровадження пенсійної реформи, необхідні заходи для реального наповнення Пенсійного фонду та встановлення належних трудових пенсій.

Спікер парламенту підтримав позицію профспілок стосовно того, що

для забезпечення повноцінного та ефективного реформування пенсійної системи насамперед слід кардинально підвищити заробітні плати, детінізувати трудові відносини й легалізувати зарплати. Він погодився з учасниками зустрічі щодо необхідності реформування системи оплати праці й наголосив на необхідності створення нових робочих місць. За словами

В. Литвина, навіть за української продуктивності праці заробітна плата на вітчизняних підприємствах щонайменше втричі занижена.

Голова ФПУ поінформував Голову ВР про перебіг роботи над проектом Трудового кодексу та розповів про спроби антиконституційного позбавлення профспілок прав власності. Також було обговорено питання

формування Державного бюджету України, зокрема питання соціального забезпечення.

За підсумками зустрічі було досягнуто домовленості про регулярні зустрічі представників профспілок із керівництвом парламенту та організацію системної співпраці на рівні комітетів.

МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ

ГАРНА НОВИНА

МУНІЦИПАЛЬНІ НАДБАВКИ ЗРОСТУТЬ

КМДА підтримала ініціативу Київської міської організації Профспілки працівників освіти і науки України щодо підвищення надбавки вчителям і вихователям загальноосвітніх навчальних закладів з 10 до 20% посадового окладу.

Так, з 1 вересня 2011 року Київська міська державна адміністрація має намір виплачувати:

- 50% посадового окладу (ставки заробітної плати) – керівним працівникам дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів

- (20% за рахунок держави, 30% за рахунок міста);
- 40% посадового окладу – вчителям, вихователям загальноосвітніх навчальних закладів, викладачам, майстрам виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів і вищих

- закладів І–ІІ рівнів акредитації державної та комунальної форми власності (20% за рахунок держави, 20% за рахунок міста, з них 10% виплачуються вже з 1 травня, ще 10% встановлюється з 1 вересня. На це додатково буде спрямовано 19,5 млн грн);
- 40% посадового окладу – педагогічним працівни-

- кам навчальних закладів: вихователям ДНЗ, керівникам гуртків, логопедам, соціальним педагогам (20% за рахунок держави, 20% за рахунок міста);
- 20% посадового окладу – непедагогічним працівникам навчальних закладів.

МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ

ВНУТРІШНЄЖИТТЯ

ТРЕТЄ «ВІЧЕ» ФПУ

Основною темою обговорення на понедількових апаратній та селекторній нарадах стала підготовка до чергових засідань Президії та третього засідання Ради.

Так, на засіданні Ради, що відбулося 7 вересня у приміщенні Будинку спілок, було заслухано звіт Голови ФПУ Василя Хара про виконання ним повноважень, визначених статутом ФПУ, рішень виборних органів ФПУ. Також

на розгляд були винесені такі питання: про Положення про постійні комісії Ради ФПУ; про зміни у персональному складі постійних комісій Ради ФПУ тощо. **Докладніше – читайте в наступному номері «ПВ».**

ЗАСІДАННЯ

ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФСПІЛКОВОГО НАВЧАННЯ

Нещодавно у київському Будинку спілок відбулося засідання Науково-методичної ради Федерації профспілок України за участі Голови ФПУ, голови Науково-методичної ради Василя Хара та керівників вищих навчальних закладів, що перебувають у відомстві Федерації профспілок.

На засіданні підбито підсумки навчання профспілкових працівників у 2010/2011 навчальному році та визначено пріоритети профнавчання на наступний рік. У виступах учасників засідання йшлося про необхідність удосконалення системи профспілкового навчання. Василь Хара наголосив на необхідності створення єдиного науково-методичного центру для сприяння розвитку системи профспілкової освіти та організації централізованої підготовки відповідних інструкторів-викладачів. Промовці також говорили про фінансування профспілкового навчання, яке все ще залишається гострою проблемою і потребує розв'язання. На зібранні також розглядалося питання щодо організації профспілкової ос-

віти на базі Академії праці і соціальних відносин ФПУ. На жаль, навчальний заклад повною мірою не виконує своєї функції як науково-методичний, консультативний і навчальний центр профспілок, як головний навчальний заклад у системі профспілкового навчання, підготовки та перепідготовки профспілкових кадрів. Члени Науково-методичної ради підтримали ініціативу створення у складі АПСВ ФПУ Інституту профспілкового руху, на який буде покладено проведення науково-дослідних робіт, зокрема вироблення пропозицій, рекомендацій, прогнозів перспективного розвитку, та організації системи практичного профспілкового навчання.

МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ

ПРЕЗИДІЯ

БОРОТЬБА В РАМКАХ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

6 вересня у будівлі Федерації профспілок України відбулося п'яте засідання Президії ФПУ. На розгляд були винесені актуальні питання, відображені в проектах постанов. Зокрема, йшлося про загрозу руйнації засад трудового права, порушення прав трудящих та обмеження профспілкової діяльності, про заходи для забезпечення максимального виконання організаційного й фінансового потенціалу ФПУ та членських організацій щодо проведення ефективних солідарних дій профспілок на захист соціально-економічних прав трудящих тощо.

ПРОТИ ТЕЧІЇ

В Україні нині поспіхом проводяться так звані реформи, суть яких зводиться до одного: знищити трудові права і перекласти на плечі людини праці всі негаразди, прорахунки і зловживання... Крім того, протягом тривалого часу влада не вживає ефективних заходів щодо погашення заборгованості з виплати заробітної плати, ігнорує ініціативи ФПУ, які б зробили економічно невідгідним для роботодавців привласнення зарплат найманих працівників. У ході Президії було наголошено й на грубому порушенні ратифікованих Україною Конвенцій МОП та законодавства України щодо профспілок, чим практично легалізуються незаконні дії, спрямовані на обмеження їхньої діяльності. А невиконання договірних зобов'язань за Генеральною угодою, галузевими угодами та колекторами набувають масштабного характеру.

У цій ситуації ФПУ та її членські організації організували опір антина-

родній пенсійній реформі. Протягом тривалого часу Федерації вдається протидіяти вимогам Міжнародного валютного фонду щодо багатократного підвищення ціни на газ для населення. Виходячи з вищевикладеного, Президією було прийнято проект постанови Ради ФПУ «Про загрозу руйнації засад трудового права, порушення прав трудящих та обмеження профспілкової діяльності». В ній, зокрема, визначили першочергові завдання Федерації та її членських організацій на наступний рік, які в принципі й увійшли до самої назви документа, а саме: недопущення руйнації основних засад трудового права, порушення прав трудящих, обмеження прав профспілок.

ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

На Президії також було прийнято низку рішень щодо проведення комплексу заходів для забезпечення максимального використання організаційного

й фінансового потенціалу ФПУ та її членських організацій під час проведення солідарних дій профспілок на захист соціально-економічних прав трудящих. Так, було схвалено Комплекс заходів і План проведення протестних дій профспілок. Членські організації та члени Ради ФПУ ще надаватимуть свої пропозиції та зауваження до цих документів. Під час засідання йшлося і про організацію роботи Академії праці і соціальних відносин ФПУ в системі профспілкової освіти. Щодо профспілкового навчання, підготовки та перепідготовки профспілкових кадрів, розвитку профспілкової науки Академія праці і соціальних відносин ФПУ є головним навчальним закладом. Проте тут не проводиться дослідження та не здійснюється прогнозування соціально-економічного розвитку України для використання в роботі профспілок. Як наслідок – брак науково-методичних, інформаційних і довідкових матеріалів, необхідних не

лише для забезпечення профспілкового навчання, а й для інформаційної роботи з рядовими членами профспілки. З огляду на це, Президія підтримала пропозицію Науково-методичної ради ФПУ щодо створення у складі Академії праці і соціальних відносин ФПУ Інституту профспілкового руху, а також затвердила його головні завдання. Серед них, зокрема, організація й проведення науково-дослідних робіт з питань вивчення профспілкового руху в Україні, вироблення пропозицій, рекомендацій і прогнозів щодо перспектив його розвитку; підвищення кваліфікації профспілкових працівників і спеціалістів з питань соціальної роботи, захисту трудових і соціально-економічних прав трудящих, правової роботи; підготовка викладачів для системи профспілкового навчання; науково-методичне забезпечення діяльності ФПУ, її членських організацій, навчально-методичних центрів профспілок.

АННА РЕПІЧ, «ПВ»
ФОТО КИРИЛА ЛАТИШЕВА

Василь Георгійовичу, ми знаємо Вас як політичного та громадського діяча, який довгий час працює в команді чинного Президента. Ви неодноразово публічно висловлювалися на підтримку дій глави держави. Нині ми стикаємося із втручанням у діяльність Федерації профспілок України, яку Ви очолюєте, органів державної влади, з утисками прав членів профспілок. Прокоментуйте, що стоїть за цим?

— Можна назвати кілька глибинних причин. По-перше, Федерація профспілок України вперше за всю історію підтримала програму Президента, оскільки у соціальному плані вона дуже близька до вимог, положень і програмних документів, якими керується у своїй роботі ФПУ. По-друге, Віктор Янукович на зустрічі з профспілками України публічно заявив, що він хотів би, аби профспілки стали народними контролерами реалізації програми Президента. З огляду на це, ми і намагаємося виконувати ці обов'язки. І зрозуміло: де погано — ми критикуємо, і, зрозуміло, кого критикуємо. Звісно, не всім це подобається. По-третє, Федерація профспілок запропонувала Президентові й Кабміну безліч цікавих проектів для спільної реалізації. Один із них — відтворити державну санаторно-курортну систему. Тут слід звернути увагу — це було ще у вересні 2010 року! Минув рік, відколи триває тотальна війна із цього питання. Я б сказав так: двері й вікна відчинені, але вони взяли кувалди та пробиваються через стіни. Наступні програми — докорінне поліпшення охорони праці, реформування заробітної плати. До речі, з цього й має починатися пенсійна реформа. Ми пропонуємо джерела поповнення Пенсійного фонду та його бюджету. Ми також подавали пропозиції щодо оздоровлення дітей, насамперед у заміських оздоровчих таборах. Можна перерахувати ще низку пропозицій, які допомогли б главі держави збагатити свою діяльність проектами, корисними для країни та людей. Але Адміністрація Президента та уряд в особі Міністерства соціальної політики відкинули всі наші пропозиції або спрямували їх у такий напрям, де не можна досягти бажаного ефекту. Зрозуміло, що Федерація профспілок не всі дії Кабміну сприймає з радістю. А речі, що особливо неприйнятні, ФПУ жорстко критикує. Так, ми пропонували програму реформуван-

ня економіки. Адже ми нічого у соціальному плані не змінимо, якщо в нас буде витратна, енергоємна й сировинна економіка. Ми далеко не заведемо, якщо не реформуватимемо економіку. Слабкими також є кроки Кабміну у питанні заробітної плати бюджетних галузей, щодо яких просто порушується законодавство України. За великим рахунком, ми вимагаємо від влади в особі Кабінету міністрів реалізації програми Віктора Януковича «Україна — для людей». Ми проводимо акції протесту. Звісно, що це спричиняє невдоволення, злість до мене особисто та Федерації профспілок України загалом. Плюс — дуже велике невдоволення у фракції, Кабміні викликало те, що я не проголосував за прийняття закону з пенсійної реформи як у першому, так і в другому читанні. Інший аспект — це майно Федерації профспілок України, якого жадають ті, хто організував і залучив Генеральну прокуратуру, податкові органи до боротьби з найчисленнішою громадською організацією та особисто зі мною.

— Чи законним є втручання правоохоронних органів у внутрішні справи профспілок?

— Мені дуже соромно за країну. Такого беззаконня, такої війни державних органів проти профспілок в особі Генеральної прокуратури та податкових органів ще не було ні в історії нашої країни, ні Європи. Вони порушують Конституцію і Конвенції МОП. У Законі України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» записано, що «забороняється втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, роботодавців... у статутну діяльність профспілок, їх організацій та об'єднань», а «фінансовий контроль за коштами профспілок та їх об'єднань органами державної влади та органами місцевого самоврядування не здійснюється. Контроль за їх надходженням та витрачанням здійснюють контрольно-ревізійні органи, обрані відповідно до статутів (положень) профспілок, їх об'єднань». «позбавлення профспілок права власності, а також права володіння та користування майном, переданим їм у господарське відання, може мати місце лише за рішенням суду на підставах, визначених законом». Стаття 46 цього закону встановлює відповідальність тих, хто порушує закон про профспілки — «дисциплінарну, адміністративну та кримінальну». Усе це порушує Генеральна прокура-

ВАСИЛЬ ХАРА: «БРЕХНЯ ТА ПРОВОКАЦІЇ — ГОЛОВНІ МЕТОДИ РОБОТИ ГЕНПРОКУРАТУРИ»

тура та податкові органи. Генеральна прокуратура за день до Президії ФПУ приносить нам документ, який забороняє розглядати окремі питання порядку денного. Це дикість, таке неможливе у жодній іншій країні. Прокуратура втручається у статутну діяльність і диктує, що ми можемо розглядати, а що — ні. Це грубе порушення законів і Конвенцій МОП. Затримання, арешти, переслідування керівників господарських суб'єктів ФПУ, допити, психологічний тиск на членів Президії. Їм ставлять запитання: «Як ви голосували?», «А чому саме так?», «Тиснув на вас Хара чи ні?», «Віщуєте будь-який привід, аби скомпрометувати мене. Генеральна прокуратура дала доручення з кожним головлікарем санаторію провести «роботу». Ось такі у неї методи роботи. Але за півроку їм так і не вдалося мене скомпрометувати. І я впевнений: не зможуть вони цього зробити і в майбутньому. Можу собою пишатися: вся Генпрокуратура та податкова, окремі урядові, голови держадміністрацій беруть участь у цій брудній війні, проте вони так нічого не знайшли, і не знайдуть.

— Речник податкової у м. Києві повідомив, що обшуки в Будинку профспілок проводяться в рамках розслідування кримінальних справ проти посадових осіб ФПУ та пообіцяв, що на пресконференції людям «відкриють очі». Про що йдеться? Узагалі, в чому предмет і причина конфлікту? Це майнове питання?

— Я не розумію, як людина, що обіймає таку посаду, може робити ці неправдиві заяви. Як мені відомо, Генеральна прокуратура порушила дві кримінальні справи. Перша стосується прийняття рішення Президією ФПУ щодо туристичного готелю «Нова Каховка». Але насправді у постанові записано: «Розглянувши звернення правління ПАТ «Укрпрофтур»... Президія постановляє вважати недоцільним подальше використання туристичного готелю «Нова Каховка» та рекомендувати Раді Федерації вирішити, що з ним робити». Навіть школярю зрозуміло, що на підставі цього не може бути порушено кримінальну справу. Президія не приймає рішення «продати — не продати». Друга кримінальна справа — зловживання під час проведення святкування 1 травня 2009 року. Ви ж пам'ятаєте: вперше за довгий час відбулося грандіозне свято, яке ми повернули профспілкам. Усе, що ми запланували, усе, за що було заплачено кошти, було проведено. І не просто

проведено, а проведено на дуже високому рівні. Ми маємо підтверджувальні документи – акти прийнятих рішень, і відеосюжети, і фотографії. Однак нам інкримінують, що нібито ми не з тією організацією уклали договір, начебто вона не могла надати комплекс зазначених послуг. Тож вважають, що гроші, які були призначені для святкування, ми вкрали, а свята не було. Це просто абсурд. Під час захоплення податковою міліцією Федерації профспілок 26 серпня я був на місці. Я саме зустрічався з віце-прем'єр-міністром Сергієм Тігіпком. Прийшла бригада, не представилася, не пред'явила жодних документів і розпочала обшук у кабінеті заступника Голови ФПУ Сергія Кондрюка. До того ж слід зауважити, що вилучення документів і тотальний обшук, свідками якого ми були, – це зовсім різні речі, адже було порушено процедуру. Хочу також зазначити, що, по-перше, рішення, на підставі якого діяли правоохоронці щодо вилучення документів, є незаконним, і ми його оскаржили у суді. По-друге, вони мали вилучити документи лише стосовно тих справ, за якими порушено кримінальні справи. Перша подія – одна сторінка, друга – п'ять. Натомість документи згрібали мішками. Вони прийшли до нас із 15 мішками. До речі, одні мені все ж вдалося забрати. Я розумію, для чого весь цей маскарад: у них немає жодного факту проти мене, жодного факту проти Федерації, лише наміри щось відшукати. Вони порушили ще й право людей на працю – вигнали людей зі своїх кабінетів, не давали можливості їм вільно пересуватися, пообідати, вишити води, сходити в аптеку по ліки. Це – порушення прав людини. Якщо підсумувати, то брехня та провокації – головні методи роботи Генпрокуратури і податкової. Вони брешуть в усіх ЗМІ, вони не сказали жодного слова правди.

– І все ж такі неправомірні дії силових структур щодо найчисленнішого профспілкового об'єднання країни – соціального партнера органів державної влади – не зовсім зрозумілі. Чи зверталися Ви до Президента як гаранта Конституційних прав із проханням припинити тиск із боку силових структур і чиновників?
– Справді, ФПУ є одним із головних соціальних партнерів держави та роботодавців і достойно виконує свої зобов'язання. Причому, що держава дозволяє собі щодо одного із соціаль-

них партнерів такі неправомірні дії. Так, ми з першого ж дня неправомірних дій Генеральної прокуратури неодноразово зверталися до Президента. 26 серпня ФПУ вкотре звернулася до глави держави. Проте, як я припускаю, Адміністрація Президента не доводить до відома Віктора Федоровича зміст звернень, з якими ми до нього звертаємося. Я впевнений: якби він знав про них, то припинив би всі ці дії, що знеславлюють його як главу держави. Уявіть собі: владні структури воюють проти людей. Федерація профспілок об'єднує 8 мільйонів членів профспілок. Скажіть, ці 8 мільйонів будуть задоволені діями Генпрокуратури щодо Федерації? Звичайно, що ні! Скажіть, авторитет глави держави в очах цих 8 мільйонів зростає чи падає тиме? Звісно, що падає тиме! Тож проти кого працюють ці люди, які переслідують Федерацію? Не так проти Федерації, як проти Президента. І це слід чітко усвідомлювати. Я впевнений: як тільки до Віктора Федоровича у повному обсязі дійдуть інформація стосовно того, що відбувається, він обов'язково поставити жорстко крапку у вирішенні цього питання. Після 26 серпня журналісти часто запитують мене: «Як вчинила ФПУ у відповідь на захоплення Податковою міліцією її центрального офісу»? На що я відповідало: «Ми використовуємо всі правові механізми. Ми подали і ще готуємо низку судових позовів щодо безлічі порушень, які зафіксували нами 26 серпня у Будинку профспілок. Але всі ці дії виводять ФПУ зі сфери соціального діалогу в жорстку опозицію. Тож доки я не зустрінуся з Президентом і не почую від нього «за» чи «проти» з цього приводу, доки ми не можемо дозволити собі масові акції протесту, усвідомлюючи, що ні до чого доброго це не призведе. Але якщо так триватиме й далі, то рано чи пізно прокурори, податківці насильно виведуть Федерацію зі сфери соціального діалогу у сферу жорстких конфліктів. Хто від цього виграє – я не знаю. Але як дія Президента, так і для країни користі від цього не буде. Це безсумнівно. Мені дуже шкода, що все позитивне, що зробив Президент, зараз руйнується. Із партнера і громадського контролера Федерацію профспілок України можуть зробити жорстким опозиціонером. Не розумію, кому це потрібно. Ні країні, ні ФПУ, ні народу.

**ОЛЕНА ОВЕРЧУК, «ПВ»
ФОТО КИРИЛА ЛАТИШЕВА**

МАЙНОВИЙ КОМПЛЕКС ФПУ

Проаналізувавши останні судові рішення, винесені на користь ФПУ, можна дійти висновку, що різні судовими інстанціями беззаперечно доведена необрънтованість позиції Генпрокуратури про державний характер майна профспілок і, відповідно, претензій на його повернення.

КРАСНОМОВНІ ФАКТИ – У ВІДПОВІДЬ ГЕНПРОКУРАТУРІ

Дія постанов Верховної Ради України від 10.04.1992 «Про майнові комплекси та фінансові ресурси громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташовані на території України» та від 4.02.1994 «Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР», розташовані на території України» не поширюються на профспілкові організації ФПУ, оскільки вони ще у жовтні 1990 року вийшли зі складу загальносоюзної громадської організації ВЦРПС. Більше того, із прийняттям Конституції України ці постанови втратили практичне застосування, оскільки не відповідають ст. 92 Конституції України, згідно з якою правовий режим власності визначається виключно законами України. Тому зазначені постанови не породжують будь-яких правових наслідків щодо майна ФПУ.

Під час розгляду справ судові органи переконалися у безпідставності застосування до ФПУ нормативних актів (законів, постанов), дія яких не поширювалася на власність профспілок, відтак не могла породжувати будь-яких правових наслідків щодо майна ФПУ.

Майно профспілок набуто у законний спосіб, тому прокурори не змогли надати доказів, які довели б необхідність його передачі до державної власності. Альтернативи судовим рішенням немає у зв'язку з відсутністю підстав для обмеження права профспілок у частині володіння, користування та розпорядження своєю власністю. Хибність позиції прокуратури також підтверджують свідчення, видані органами державної влади, власниками майна, в яких суб'єктом господарювання визначено ФПУ, а не державу.

Станом на 1 вересня 2011 року за позовними заявами органів прокуратури щодо майнових прав ФПУ прийнято 4 рішення на користь профспілок.

Перша справа стосувалася санаторію ім. М.Н. Бур-

денка. Господарський суд АРК відмовив прокуратурі у задоволенні позовних вимог про визнання договору недійсним та спонукання до повернення майна. Доводи суду такі: свідчення, видане державним органом, підтверджує законність права власності на об'єкт. У рішенні Вищого арбітражного суду України від 20.01.1997 визначено, що установчі документи АТ «Укрпрофоздорониця» повністю відповідають вимогам закону. Неправомірність договору не доведена. Право власності виникло на підставі правочинів, що діяло до набуття чинності Законом України «Про підприємства, установи та організації союзнаго підприємства, розташовані на території України» та до прийняття Постанови ВРУ від 24.08.1991 «Про оголошення незалежності України». На Федерацію незалежних профспілок України (нині ФПУ) і ЗАТ ЛОЗП «Укрпрофоздорониця» також не поширювалася Постанова ВР України від 4.03.1992 «Про введення в дію Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств».

Друга справа – щодо санаторію «Зірка». Господарський суд Київської області припинив провадження у справі у частині позовних вимог до фізичних осіб щодо визнання недійсним договору купівлі-продажу майна, тож у задоволенні позовних вимог щодо визнання права власності за державою відмовлено. Суд керувався тим, що рішення делегатів І Установчого з'їзду незалежних профспілок

України у 1990 році про створення ФНПУ означало вихід зі складу профспілок СРСР. Постанова Президії Ради ЗКПС СРСР від 18.11.1990 «Про затвердження Договору про закріплення прав по володінню, користуванню та розпорядженню профспілковим майном» підтверджує повне право власності. Постанови ВР України від 10.02.1992 «Про майнові комплекси та фінансові ресурси громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташовані на території України» та від 4.02.1994 «Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР» не поширювалися на профспілкові організації ФПУ. Тому вони не породжують будь-яких правових наслідків щодо майна ФПУ. Слід зазначити, що з 1991 року жоден державний орган не надавав документально підтверджених фактів наявності державної частки в об'єктах власності ФПУ.

Третя справа – щодо санаторію ДП «Україна». Господарський суд АРК відмовив прокуратурі в задоволенні позовних вимог щодо визнання недійсним договору купівлі-продажу, касування державної реєстрації права власності та спонукання до повернення майна. На переконання суду, підстав для визнання договору купівлі-продажу недійсним немає. Закон України «Про підприємства, установи, організації союзнаго підприємства, розташовані на території України» від 10.09.1991 було прийнято після укладення договору від 18.11.1990 «Про закріплення прав щодо володіння, користування та розпорядження профспілковим майном». Закон зворотної дії не має. ФДМУ не надав жодних доказів, що він приймає у відання, обліковував, реалізував надані йому повноваження з управління щодо спірного майна. Отож прокурором не доведено наявності порушених прав. Висунення вимоги про визнання недійсним рішення виконавчого комітету та визнання недійсним правочину не тягнуть за собою відновлення права ФДМУ на

майно. Необгрунтовано також вимогу про повернення майна ФДМУ у зв'язку із застосуванням наслідків недійсного правочину, а не наслідків витребування майна з чужого незаконного володіння.

І, нарешті, четверта справа – щодо ДПР «Санаторій «Квітка полонини». Господарський суд Закарпатської області відмовив прокуратурі у задоволенні позовних вимог про визнання недійсним договором оренди майнового комплексу. Доводи суду були такими: на момент укладення спірного договору сторонами були дотримані всі вимоги чинного законодавства, тож підстав для визнання договору купівлі-продажу недійсним немає; майно профспілок не належало до державної власності. Визначальним для рішення суду став і той факт, що Закон України «Про мораторій на відчуження майна, яке перебуває у володінні Федерації професійних спілок України», не поширюється на ЗАТ «Укрпрофоздорониця», оскільки визначено, що мораторій поширюється на майно, яке перебуває у володінні ФПУ, і ніяких обмежень не містить для господарських товариств. Тож суд визнав законність отримання свідчення про право власності на санаторій «Квітка полонини», що підтверджується рішенням Господарського суду Києва від 14.06.2010, яке набуло законної сили.

Згідно зі ст. 13 Закону України «Про судочестві» і статус судів» «...судові рішення, що набули законної сили, є обов'язковими до виконання усіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України. Невиконання судових рішень тягне за собою відповідальність, установлену законом».

**АНАТОЛІЙ БАШЛОВКА,
РАДНИК ГОЛОВИ ФПУ
З ПРАВОВИХ ПИТАНЬ,
АДВОКАТ**

4 рішення
на користь
профспілок

прийнято в судових інстанціях за позовними заявами органів прокуратури щодо майнових прав ФПУ станом на 1 вересня 2011 року.

МІЖНАРОДНІ НОВИНИ

ПАР

ВИГІДНИЙ КОНТРАКТ

Національна профспілка гірників Південно-Африканської Республіки повідомила про підписання дворічної угоди щодо заробітної плати з компанією Anglo American Platinum (Amplats), яка посідає друге місце у світі з видобутку дорогоцінних металів.

Керівництво Amplats погодилося підвищити зарплати на 8–10% залежно від категорії працівника. Як заявляють представники компанії, страйки не вплинуть на обсяг видобутку, який у 2011 році має становити 2,6 млн унцій золота.

ГРУЗІЯ

ПІДТРИМАЮТЬ КОЛЕГ

Попереджувальний страйк робітників заводу «Геркулес», що в Кутаїсі (його власник – грузинсько-індійське підприємство «Євразістил»), який відбувся після звільнення шістьох працівників, закінчився безрезультатно. Тож робітники планують провести широко-

масштабну акцію протесту. Страйковий комітет заводу письмово повідомив про це керівництво підприємства та особисто голову ради директорів «Євразістил» Паату Чкенелі, міністра охорони здоров'я Андрія Урушадзе та народного захисника Грузії Георгія Тугуши.

ІСПАНІЯ

ФІНАНСОВЕ ПРОТИСТОЯННЯ

У країні тривають масові вуличні протести профспілок. Демонстранти виступають проти намірів влади законодавчо обмежити граничний рівень дефіциту держбюджету. Тисячі людей вийшли на вулиці Мадрида, Барселони, Малаги та інших великих міст. Внести згадані поправки до Конституції вимагають від Іспанії Німеччина та

Франція. Вони закликають країни еврозони, що потерпають від боргової кризи, на законодавчому рівні затвердити дефіцит бюджету, аби повернути довіру інвесторів. Як заявляють демонстранти, нововведення уряду негативно позначаться на економіці країни, тож доведеться згорнути чимало соціальних програм.

РОСІЯ

КІНЕЦЬ ЕПОСИ «БОМБИЛ»?!

1 вересня набув чинності закон «Про таксі», який встановлює новий порядок перевезення пасажирів і покладе кінець епосі так званих «бомбил», нелегальних перевізників. Тепер таксисти повинні мати ліцензію, а за незаконне встановлення розпізнавального ліхтаря та нанесення на борт автомобіля «шашечок» накладатимуть штраф.

Співголова профспілки «Таксист» Андрій Попков зазначив, що нові правила, безсумнівно, призведуть до подорожчання послуг таксомоторних перевезень. «Можливо, буде подорожчання на 25–30%», – припускає Андрій Попков. – Оскільки закон набув чинності, то з цього дня й почнуть діяти штрафи. Ті водії, які не оформили дозвіл, або підуть у «тінь», або взагалі перестануть займатися таксомоторними перевезеннями.

За його словами, на сьогодні таксистам видано понад 6,5 тисячі дозволів. Але, за різними даними, в Москві працює лише 10–15 тисяч тих, що перевозять пасажирів легально, а близько 40 тисяч перевізників – нелегали. Співголова профспілки «Таксист» наголосив, що багато водіїв не можуть отримати дозвіл через те, що автомобіль не є їхньою власністю. Коментуючи часті скарги провінційних таксистів на високу вартість ліцензій, Андрій Попков

назвав несправедливим бажання чиновників брати плату за дозволи, тоді як у Москві вони видаються безплатно. За його словами, місцеві влади окремих регіонів просять за ліцензію на перевезення пасажирів 8 тисяч рублів. Згідно з новим законодавством за незаконну роботу таксі накладатиметься штраф у розмірі 5 тис. рублів. На таку ж суму каратимуть і за незаконне використання атрибутики таксі: кольорографічної схеми та роз-

пізнавального ліхтаря. І навпаки, якщо немає атрибутики у легального перевізника – призначатиметься штраф у розмірі 3 тис. рублів, за невідачу чека та ненадання інформації про компанію в салоні автомобіля доведеться заплатити 1000 рублів. У Москві сума штрафу для легальних таксистів збільшена з 5 до 10 тис. рублів. Із 1 січня набувають чинності відповідні зміни до Кодексу законів про адміністративні порушення.

МОЛДОВА

ДИРЕКТИВУ – В ДІЮ

Національна конфедерація профспілок (НКПМ) стурбована недосконалістю законодавчої бази у сфері охорони праці Молдови. Про це йдеться у зверненні голови НКПМ Олега Будзи до прем'єр-міністра країни Володимира Філата. З огляду на це, НКПМ вимагає прискорити процес висвітлення в національному законодавстві директиви Євросоюзу в сфері безпеки праці та охорони здоров'я. За даними профспілок, у республіці щороку реєструється близько 600 випадків травмування на виробництві, з яких 20% призводять до тяжких наслідків, а 10% – до загибелі працівників. Із бюджету соціального страхування виплачується понад 500 мільйонів левів за тимчасову непрацездатність, яка прямо пов'язана зі шкідливими для здоров'я умовами праці.

БРАЗИЛІЯ

БУДІВЕЛЬНИКИ – ЗА ГІДНІ УМОВИ ПРАЦІ

Робітники, що проводять реконструкцію стадіону в Ріо-де-Жанейро, оголосили страйк. Про це повідомила місцева профспілка робітників будівельної індустрії. Будівельники вимагають присутності лікарів на будівельному майданчику, поліпшення якості харчування, а також оплати понаднормової роботи. Це вже другий страйк за останній час. У середині серпня дві тисячі будівельників на п'ять днів припинили роботу, вимагаючи підвищення рівня безпеки праці – після нещасного випадку, що стався на будмайданчику, внаслідок якого один із працівників дістав серйозні опіки та травму ніг.

ДОВІДКА

Стадіон «Маракана» було збудовано до чемпіонату світу 1950 року. Нині відбувається його капітальна реконструкція згідно з сучасними вимогами ФІФА до проведення великих міжнародних турнірів. Очікується, що стадіон прийматиме матч Кубка конфедерацій 2013 року та фінал чемпіонату світу–2014, який відбудеться у Бразилії. Загальна вартість реконструкції арени оцінюється в 630 мільйонів доларів.

У лютому ц. р. на засіданні Президії ФПУ було розглянуто питання щодо урядового законопроекту про пенсійну реформу. За підсумками засідання було схвалено відповідне Звернення профспілок до Кабінету Міністрів України. В документі визначено, що у разі nereагування Уряду членським організаціям слід розпочати підготовчу роботу з проведення масових протестних акцій в областях та Києві; влаштувати пікетування Верховної Ради України в день розгляду законопроекту № 7455 «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», а координаційному комітетові ФПУ з питань проведення протестних дій розробити й оперативню довести до членських організацій план підготовки і проведення акцій у столиці.

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА: ЕТАПИ БОРОТЬБИ

Упродовж року ФПУ вжито заходів задля того, аби під час прийняття Урядового проекту пенсійної реформи її пропозиції та зауваження були почуті. Зокрема, 2 березня 2011 року проведено пікетування Комітету у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів ВРУ. Це відбулося під час його засідання, де розглядалися підсумки парламентських слухань «Стан пенсійної реформи та шляхи її вдосконалення» та проекту Рекомендацій із цього питання. А вже наступного дня було проведено зустріч членів ради ФПУ та делегатів VI з'їзду ФПУ з віце-прем'єр-міністром – міністром соціальної політики України Сергієм Тігіпком.

Тоді ж, на початку березня, від народного депутата України Василя Хара до Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів було надіслано лист – пропозиції (постатейні) до проекту Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи».

ЛИСТИ... З НАДІЄЮ

Кілька тижнів по тому ФПУ надіслала листа до Президента України щодо

законопроекту з проханням доручити Кабміну відкликати цей проект, провести діалог із соціальними партнерами, як передбачено нормами Генеральної угоди, допрацювати з урахуванням внесених зауважень та пропозицій, і узгоджений у новій редакції варіант законопроекту внести до Верховної Ради України. Після цього звернулися до віце-прем'єр-міністра України – міністра праці та соціальної політики С. Тігіпка з проханням надати графік проведення додаткового обговорення пенсійної реформи у регіонах та для забезпечення конструктивного соціального діалогу повідомити, які пропозиції профспілок будуть враховані під час допрацювання цього законопроекту.

На початку травня Федерація було надіслано звернення до прем'єр-міністра України М. Азарова, в якому йшлося про те, що, як і під час попереднього етапу обговорення законопроекту, зустрічі зводяться лише до інформування державними посадовцями присутніх про норми зазначеного законопроекту. Таким чином, удо-

245
нарденив

підтримали взятий за основу урядовий проект закону «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи».

сконалення механізму проведення громадського обговорення, про що вів мову Президент України, не відбулося. Крім того, вкотре було звернено увагу на те, що досі не відбулося жодної робочої зустрічі розробників законопроекту з профспілками та роботодавцями для докладного обговорення внесених законодавчих пропозицій.

Тоді ж, у травні, відбулося засідання робочої групи за участі представників Мінсоцполітики, Пенсійного фонду, профспілок та науковців, на якому обговорювалися пропозиції профспілок до законопроекту. З боку представників державних органів ця зустріч мала формальний характер, пропозиції профспілок щодо внесення змін до положень, які спрямовані на погіршення рівня пенсійного забезпечення, проігноровано.

Децю пізніше ФПУ надіслала листа до Адміністрації Президента з проханням узяти під контроль проведення громадського обговорення пенсійної реформи та влаштувати зустріч представників ФПУ та Адміністрації задля врегулювання питань, які виникають у ході проведення пенсійної реформи.

Згодом профспілки звернулися до Прем'єр-міністра України М. Азарова з вимогою відкликати з ВР внесений на заміну поданого раніше законопроект та допрацювати його зі сторонами соціального діалогу, врахувавши висловлені зауваження та пропозиції. Того ж дня було надіслано звернення до Президента України з проханням узяти під контроль дотримання конституційних прав гро-

АКТИВНИЙ НАСТУП

Після прийняття Верховною Радою закону про пенсійну реформу на одному з засідань Президії ФПУ було схвалено Звернення до Президента України про застосування права вето до Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». На підтримку цього звернення 15 липня проведено пікетування Адміністрації Президента. Тим часом у регіонах пройшли масові акції, організовані членськими організаціями ФПУ, проти прийняття пенсійної реформи. Їх учасники звернулися з відповідними зверненнями, телеграмами до вищих органів державної влади, народних депутатів про неприпустимість обмеження пенсійних прав громадян і зниження розмірів пенсій.

мадян під час проведення пенсійної реформи та не допустити прийняття законопроекту у внесеній редакції, а також зобов'язати Уряд допрацювати проект разом зі сторонами соціального діалогу.

У червні на засіданні СПО профспілок було схвалено Заяву щодо пенсійної реформи в Україні і надіслано її на адресу Президента та Голови Верховної Ради. Тоді ж до Комітету ВРУ у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів надійшов лист щодо не підтримання доопрацьованого проекту закону з постатейними зауваженнями та пропозиціями.

РОЗ'ЯСНОВАЛЬНА РОБОТА

Напередодні й під час розгляду законопроекту № 7455 у першому читанні, яке відбулося 15–16 червня, біля будівлі Верховної Ради України проводилася інформаційно-роз'яснювальна акція.

ФПУ звернулася до членських організацій з

ініціативою провести зібрання, на яких обговорити можливі наслідки прийняття цього законопроекту й звернутися до Голови ВРУ, народних депутатів про не підтримання норм, спрямованих на обмеження законних прав громадян.

На засіданні НТСЕР удруге, за наполяганням сторони профспілок, було розглянуто питання про проведення пенсійної реформи, однак, як і під час попереднього засідання, рішення прийнято не було.

До комітету ВРУ у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів за підписом народного депутата України Василя Хара надійшов лист із пропозиціями до проекту згаданого закону для врахування їх під час допрацювання документа перед внесенням його на друге читання.

«СПЕКОТНИЙ» ЛИПЕНЬ

Аби забезпечити інформування членських організацій і членів профспілок

на веб-порталі ФПУ у перший день липня було розміщено низку матеріалів стосовно законопроекту про пенсійну реформу. Серед них, зокрема, доопрацьований законопроект № 7455, аналітичні матеріали фахівців ФПУ до нього, постатейні зауваження, інформація про загрози пенсійної реформи та хронологія дій ФПУ щодо підготовки проекту.

На засіданні робочої групи при Комітеті ВРУ у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів за участі представників ФПУ розглядалися питання щодо допрацювання проекту згаданого закону. Більшість пропозицій, внесених Головою ФПУ Василем Хара, були враховані.

Деякі членські організації ФПУ 5 і 7 липня провели пікетування Верховної Ради, після чого народним депутатам було передано відповідну резолюцію.

Прийнятий 8 липня 2011 року Верховною Радою Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» ще не підписаний Головою Верховної Ради України і, відповідно, – не поданий на підпис Президентові. За повідомленням засобів масової інформації, у зв'язку з унесенням народними депутатами проекту постанови про скасування ухваленого документа Верховна Рада на своєму засіданні спершу має його розглянути, і лише тоді вирішуватиметься питання про подання закону на підпис глави держави.

ЧОГО НА СПРАВДІ

РАЙСА ЧИРВА,
«ПВ»

Якщо вірити соціологічним даним, українці – одна з найбільш нещасних націй у світі. Ми весь час відчуваємо страх, пригніченість, тривогу. І не знаємо, як дати собі з цим раду. Психологи та соціологи б'ють на сполох: якщо так піде й далі, скоро українці стануть найдепресивнішим народом на планеті.

СТРАХИ ТА ФОБІЇ: З ІСТОРИЧНИХ ГЛИБИН – ДО СЬОГОДЕННЯ

Історично так склалося, що нас, українців, весь час ображали. На нашій території постійно точилися війни як із загарбниками, так і міжусобні. Потім нас били поляки, потім – росіяни, потім нас розстрілювали, морили голодом тощо. І хоча в історії України було й чимало героїчних сторінок, ми чомусь волеємо згадувати про трагічні.

По суті, негативістська психологія стала частиною державної політики. Наприклад, колишній президент Віктор Ющенко приділяв аж занадто багато уваги сумним сторінкам українського минулого, зокрема, Голодомору 1933 року. І хоча кожен мешканець країни обов'язково

повинен пам'ятати свою історію – нехай і трагічну, – варто хоча б іноді згадувати і про позитивні речі.

Хтось може заперечити: що тут хорошого, якщо життя дорожчає, смертність перевищує народжуваність, безробіття зростає, світові економічні тенденції вселяють тривогу, екологічна ситуація фатальна тощо. Деякі вітчизняні телеканали взагалі обрали в своїй ефірній політиці гранично депресивну лінію. В їхніх випусках новин ідеться про самогубства, вбивства, дорожньо-транспортні пригоди та інші жахи, які хоча й є невідминними складовими нашого життя, але про які нам знати абсолютно не обов'язково.

Адже якщо переїматися усіма цими жахіттями, можна й з глузду з'їхати.

Не дивно, що серед жителів більшості країн Європи українці почувуються найменш щасливими. Може,

саме тому й дуже мало живуть? Крім того, більшість наших співвітчизників постійно почувуються невпевнено і тривожно, мають свої страхи.

ЧОГО Ж МИ БОЇМОСЯ?

За результатами нещодавніх опитувань, що їх проводила група «Рейтинг», серед найбільших загроз для України є економічний занепад, ріст безробіття – 47%, знецінення гривні – 23%, свавілля влади – 23%, деградація населення – 18% людей. Далі у рейтингу загроз ідуть такі: погіршення медичного обслуговування – 15%, ріст злочинності – 13%, екологічні катастро-

фи – 13%, масова міграція українців закордон – 11%, розкол країни – 9%, демографічна криза – 9%, можлива втрата незалежності – 9%, загроза громадянської війни – 8%, погіршення рівня освіти – 7%.

Крім того, 6% опитаних бояться загрози втратити контроль над українською ГТС, 5% – антиконституційного перевороту, 3% – військової загрози з боку Росії, 2% – загрози тероризму, 1% – військової загрози з боку Заходу. Цікаво, що лише 2% опитаних не відчувають ніяких загроз.

Таку ж кількість українців, які нічого не бояться, виявило й інше дослідження, проведене центром

соціальних і політичних досліджень «Соціс» разом з Інститутом політичних і етнопатриональних досліджень імені Кураса Національної академії наук. Згідно з опитуванням, 72,8% українців бояться різкого підвищення цін, 65,2% респондентів бояться не виплати зарплат і пенсій, 64,1% – безробіття і втрати роботи, 51,8% – погіршення стану здоров'я, 41,8% – екологічних катастроф, 41,2% – втрати працездатності, 32% – зростання злочинності, 31,6% – голоду, 22,5% – холоду у квартирах.

Цікаво, що група «Рейтинг» визначила, що страхи та фобії українців залежать від місця їхнього

проживання. Так, на Заході країни найбільше зросло відчуття загрози росту безробіття, свавілля влади, деградації населення та екологічних катастроф. Зменшилося – знецінення гривні, розколу країни, втрати незалежності, військової загрози з боку Росії.

Центр країни чутливіше реагує на загрози росту безробіття, погіршення медичного обслуговування, масової міграції українців за кордон, демографічної кризи, загрози громадянської війни, погіршення рівня освіти. Натомість центральна Україна менше боїться знецінення гривні, свавілля влади, росту злочинності, розколу країни тощо.

На Півночі найбільше зросло відчуття загрози безробіття та знецінення гривні, зменшилось – екологічних катастроф та розколу країни.

Схід став більше боятися зростання рівня безробіття, погіршення медичного обслуговування та освіти, а менше – свавілля влади та деградації населення. При цьому, на Донбасі найбільше зросло відчуття загрози знецінення гривні, росту злочинності та демографічної кризи.

Що стосується Півдня – там найбільше зросло відчуття загрози погіршення медичного обслуговування, деградації населення та

“ Ми маємо лінійну залежність між відчуттям щастя людей та їхнім матеріальним становищем. Огляди з інших країн показують, що у них ця залежність не лінійна: чим багатша людина, тим більше у неї відчуття щастя. Але, починаючи з середнього рівня забезпеченості, воно перестав зростати. А в нас – без варіантів: чим вищий рівень забезпеченості, тим більше щастя в житті

ВОЛОДИМИР ПАНІОТТО,
ДИРЕКТОР КІЇВСЬКОГО
МІЖНАРОДНОГО
ІНСТИТУТУ СОЦІОЛОГІЇ

ДИТЯЧІ СТРАХИ

1. Темрява. Малюки почуваються дуже невпевнено у темряві. Для них – це страх перед невідомим. Батьки мають пояснити дітям, що у темряві не може бути нічого страшного та провести з ними спеціальну прогулянку у сутінках.
2. «Бабай» або інші «істоти», якими часто дитину лякають батьки. Щоправда, малюки й самі можуть вигадати собі будь-якого «бабая». Батьки у цьому разі мусять виявити фантазію, щоб «вигнати» чудовисько з темного кутка, або ж пояснити дитині, що їй нема чого боятися, адже ця істота захищатиме його.
3. Нічні кошмари. У малюків немає межі між сном і реальністю. Тому страшні сни для них – досить типові. Батькам у цьому разі слід переконати дітей, що вони – завжди поруч.
4. Залишитися самому. Цей страх переходить в інший – залишитися без мами (тата, бабусі тощо). Малюкам у певному віці здається, що якщо мама вийшла за двері, то вона вже не повернеться. Тому в жодному разі не можна «тікати» від дитини. Треба обов'язково попроситися й запевнити, що ви скоро повернетеся.
5. Клоуни. Нині, коли дитячі аніматори на днях народження або у кімнатах відпочинку копіюють героїв із сучасних мультфільмів, цей страх став дуже актуальним. Раніше діти боялися лише клоунів, бо інших «смішних» героїв для дитячих «корпоративів» просто не було. Нажахати дитину може «людина-павук», «покемон», «губка Боб» чи будь-яка інша істота, в яку перевдягається дорослий, щоб «розвеселити» малюка. У цьому разі, звісно, слід урахувувати вік та психологічні особливості дитини.

БОЯТЬСЯ УКРАЇНЦІ

загрози громадянської війни. Зменшилися острахи щодо свавілля влади, розколу країни та військової загрози з боку Заходу.

БАЖАЄТЕ ПРО ЦЕ Поговорити?

Анекдот у тему. Стотя в автобусній зупинці два психотерапевти. Транспорт довед не має. Нарешті один із них сумно промовляє: щось довед не має автобуса. Другий (заикаючись): бажаете про це поговорити?

Як кажуть, у кожному жарті є лише частка жарту. Насправді психотерапія в нашій країні не користується таким попитом, як в інших країнах. Немає багаторічної культури відвідування відповідних фахівців, яка існує в інших країнах. Люди охоче вистояють черги в поліклініках, аби полікувати своє тіло, а от зі зціленням душі справи кепські.

Українці вважають, що зніматися стрес або розв'язувати більш глобальні психологічні проблеми з допомогою фахівця – це ледь не соромно. Адаже так не хочеться визнавати, що є проблема, з якою не можеш упоратися сам. А це якщо, не дай Боже, про це хтось дізнається... – тоді стає ще страшніше.

Крім того, часто людина просто не може сформулювати, що конкретно її

пригнічує та тривожить. Мовляв, лікар питає, чого прийшов, а я не знатику що сказати. Отже – дарма витрачені час та гроші.

Не останню роль відіграє і матеріальний фактор. Адаже нині, якщо брати київські ціни, середній рівень вартості консультацій психотерапевта коливається від 200 до 500 гривень за сеанс (у середньому – 50 хвилин). Як правило, для успішної та ефективної психотерапевтичної роботи потрібно від 10 до 40 сеансів. Для більшості пересічних українців це занадто відчутний удар по сімейному бюджету.

Тим паче, є друзі, алкоголь, цигарки, нічні клуби, магазини, нарешті. Нам чомусь здається, що душевна розмова з колегами, друзями (варіант – випадковими подорожніми) вилікує нас від будь-яких стресів. І справді, після таких бесід стає легше. Але глибокі проблеми, страхи та фобії нікуди не зникають.

Крім того, більшість українців просто вважають психотерапевтів шарлатанами. Мовляв, вивчили кілька розумних слів на кшталт «когнітивний» або «амбівалентність» і забивають людям бакі. Часто буває, що людина, яка зваялася на візит до психотерапевта, після кількох сеансів доходить висновку, що їй не допомогло.

Але ж для того, аби такі

ДОВІДКОВО

Окрім, власне, об'єктивних страхів у деяких людей бувають фобії. Лікарі називають фобіями постійний, сильний або ірраціональний острах тварини, об'єкта, місця або ситуації, які більшості людей не справляють ніяких незручностей. Фахівці американського консультативного порталу CTRN визначили топ-100 ірраціональних страхів людини. Серед найдивніших фобій – землі-фобія (острах перед великим кротом) та алекторофобія (страх перед курчатами). Згідно з останніми даними на різні фобії страждає близько 10 млн людей.

сеанси давали користь, треба, щоб працювали обидва: і лікар, і пацієнт. І хоча той факт, що не досягнуто ніякого результату від психотерапії, часто пов'язаний із низьким професійним рівнем фахівця, іноді йдеться і про безвідповідальне ставлення пацієнта. Адаже більшість вважає так: я приходжу до фахівця, він розвітує мене про моє дитинство, фобії тощо, дає «магічні» пігулки, і я вже здоровий.

Насправді робота фахового психотерапевта полягає в тому, щоб у ході сеансу підвести саму людину до розв'язання своєї проблеми. Правильне лікування – це якщо пацієнт вважатиме, що він сам усвідомив свою проблему і знайшов вирішення, а не хтось йому нав'язав.

У будь-якому разі, жити у постійному страху дуже шкідливо для здоров'я. А вже як боротися зі своїми

фобіями – самостійно, з допомогою друзів чи спеціалістів – особиста справа кожного.

ЧОГО НАЙБІЛЬШЕ БОЯТЬСЯ ЧОЛОВІКИ

1. Бути поганим коханцем. Страх перед імпотенцією або перед тим, що чоловік не зможе задовольнити партнерку, буквально паралізує більшість чоловіків. Звідси ж випливають інші побоювання сильної статі – здатися слабким або неможливим.

2. Втратити свободу. Йдеться, в основному, про одруження. Цікаво, що це побоювання переслідує як зовсім молодих чоловіків, так і мужців у зрілому віці. З цим же страхом пов'язане побоювання незаплановано стати батьком.

3. Бути пійманим на гарячому. Кожен чоловік, який зраджує дружину, панічно боїться, що вона про це дізнається. Щоправда, цей страх не перешкоджає чоловікам заводити «ліві» зв'язки.

4. Втратити роботу та залишитися без грошей. Чоловік не може почуватися нормально, якщо не в змозі забезпечити свою сім'ю. Саме тому сильна стать дуже чутливо реагує, коли дружина заробляє більше чоловіка. І вже зовсім принизливо для мужчин – утратити роботу.

5. Здатися повним нездарою. В цей страх вкладається ціла низка комплексів. Наприклад, побоювання, що не маєш почуття гумору, отже, не зможеш траїти анекдоти і стати душею компанії.

ЧОГО НАЙБІЛЬШЕ БОЯТЬСЯ ЖІНКИ

1. Стати гладкою. Стеореотипи 90-60-90, до яких нас привчили, створюють хибну модель жіночої краси. На жаль, більшість жінок не підпадають під ці параметри і вважають себе неповноцінними. Тому й мурдують свій організм різними дієтами, фітнес-центрами тощо.

2. Залишитися самотньою. Особливо цей страх проявляється після 35 ро-

ків. Якщо жінка не вийшла до цього віку заміж, вона приречена на суспільний осуд. Мовляв, якщо ніхто не «підібрав», значить, нікому й не потрібна. Насправді ж є багато прикладів, коли жінки знаходять особисте щастя і після 50 років.

3. Завагітніти. Звичайно, йдеться про випадковий незахищений секс, у результаті якого вагітність не є найприємнішим наслідком. Буває й так, що жінка не хоче народжувати від постійного партнера. Це стається у тому разі, якщо між партнерами немає довіри.

4. Зістаритися. Цей жіночий страх активно «підживлюють» виробники косметичних засобів. Вони радять панянкам уже з 18 років починати мазатися диво-кремами. А вже у сорокарічній дами в арсеналі має бути кілька десятків різних баночок-скляночок. Адаже нас переконують, що зморшки – це найбільший ворог краси. Хоча насправді панічний страх перед старістю може лише прискорити її прихід. Адаже ніщо так не додає зморшок, як негативні емоції.

5. Тільки б не сталося нічого поганого. Абсолютно ірраціональний страх, що станеться щось погане з рідними людьми – батьками, чоловіком, дітьми тощо. Треба пам'ятати, що думки – матеріальні, отже, ми часто самі накликаємо на себе біди.

КИЯНИ: МРІЯТИ Й ЖИТИ

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СТОЛИЦІ ДО 2025 РОКУ

18 серпня на території заповідника «Софія Київська» урочисто відзначили ювілей Шевченківського району столиці. Для належної зустрічі високих гостей одному з організаторів свята довелося піднятися на Софійську дзвіницю, аби перевірити дзвони. Проте, опинившись на такій височині, він надовго замовк, вражений краєвидом. Тільки й мовив через деякий час: «Який же він гарний, який неповторний – наш Київ...»

БУЛИ КРИЛА – ПІДРІЗАЛИ

Усім відомо, що існує (існував?) Генплан м. Києва на період до 2020 року – четвертий повосинний генеральний план столиці, розроблений на початку 2000 року відповідно до розпорядження КМДА. Робочу групу очолював начальник Головкивархітектури. Згідно з ухваленою концепцією новий генплан Києва визначав «його розвиток у XXI столітті як політичного, культурного та духовного центру незалежної України, однієї з найбільших держав Європи». Читаємо далі на сайті АТ «Київпроект»: «Стратегічна мета розвитку Києва у довгостроковій перспективі, визначена Генеральним планом, – це створення високоякісного середовища життєдіяльності населення на основі сталого розвитку міста в нових соціально-економічних умовах та забезпечення виконання Києвом функцій столиці України. Сталі розвиток визначається як збалансоване функціонування міста, забезпечення економічного зростання і потреб населення з одночасним поліпшенням екологічного стану міського середовища в цілому, а також раціональне використання всіх ресурсів, у тому числі природних; технологічне переоснащення і реструктуризація підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, тран-

спортної, інженерної інфраструктури міста, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження і збагачення природних ландшафтів та культурної спадщини».

Тож кому й навіщо знадобилося одним розчерком перекреслити цей генплан (такий багатообіцяючий!) і на нього «накласти» інший – уже до 2025 року?!

НОВІ ФАНФАРИ

Адже, як усім відомо, наприкінці травня 2011 року голова КМДА Олександр Попов представив Президентові України Віктору Януковичу проект «Стратегія розвитку Києва до 2025 року».

Деякі аспекти посилюючого дубляжу прояснила нещодавня радіопрограма «Український вимір», один з учасників якої – заступник начальника Головного управління транспорту і зв'язу КМДА Борис Тимченко – зауважив, що влада Черновецького внесла до Генплану Києва-2020 понад 1000 поправок – на користь стихійної забудови столиці.

У такий спосіб цей Генплан фактично було знищено. Сумно, але хто не давав уже новій владі – команді О. Попова – поновити його? Недаремно кажуть: краще – ворог доброго.

Проект «Стратегія розвитку Києва до 2025 року» містить вісім стратегічних ініціатив. Йдеться про сфери, в яких мають відбуватися зміни: «Першокласна інфраструктура», «Зроблено в Києві», «Електронний уряд», «Культурна долина», «Дніпровська перлина», «Здоровий горлянин», «Центр поруч із будинком», «Міжнародна гавань штаб-квартири».

Вам усе тут зрозуміло? Окремі слова, безперечно, добре знайомі, а всі разом – не дуже, як-от «електронний батько» чи «гавань на Хрещатику»...

До **6,5%**
на рік

має на меті збільшити столична влада ВРП (валовий регіональний продукт), тобто до 2025 року збільшити його на душу населення вдвічі. Індекс комфорту життя має піднятися зі 100 пунктів до 173, тривалість життя – зрости з 72 до 79.

ПРОЩАВАЙ, ДРУГИЙ РИМЕ!

Власне, неповторне архітектурне обличчя Києва, що, як і місто Ромула й Рема, стоїть на семи пагорбах, формують будинки кінця XIX – початку XX століття. А посилюють враження – золоті бані церков і неперевершеної краси зелені масиви. Звісно, час (як природний процес) і кожна епоха (як штучні й зумисні зусилля) змінюють зовнішність людей і міст, не завжди додаючи краси й привабливості їм, і іншим.

НАБЛИЗИМОСЯ ДО НАТУРНОЇ ФОРМИ

Приміром, «перша ініціатива», яка рекомендаційно наголошує на необхідності відмовитися від ЖЕКів і передати житлові будинки та прибудинкові території в управління й обслуговування ОСББ. Тим часом, на думку експертів, тарифи на електроенергію, опалення та інші комунальні послуги підвищуються не просто так. Унаслідок реформи ЖЕКів взагалі зникнуть (хоч вони теж звертаються до компаній-постачальників послуг), а система ОСББ дасть цим компаніям можливість позбавляти будинки й цілі квартали від надання послуг, навіть якщо там мешкають ті, хто чесно за все платить. Окрім того, компанії-постачальники послуг наділяються правом за борги виставляти житло на реалізацію. А тарифи підвищуватимуться доти,

доки не сягнуть порогового значення. Тобто вартість тарифів поступово можна буде зіставляти з вартістю оренди житла (його спочатку у вас відберуть «за борги», а згодом вам же здадуть в оренду). Отже, мета запровадження закону про ОСББ – руйнування залишків соціальності, які ще збереглися в країні. Сдине, що донині не дало нам опуститися з «третього світу» ще нижче, у «четвертий», – це мільйони квартир, які дісталися українцям у спадок від тоталітарного режиму. Саме завдяки їм люди, які позбулися гідного заробітку, а може, й роботи, не стали бездомними й вуличними жебраками. Внаслідок нав'язування ОСББ відбудеться різкий соціальний поділ: незможні втратять останнє чи опиняться у житловому гетто, будуть приречені на десоціалізацію.

Візьмімо «третью ініціативу» – «електронний уряд». Його нам нав'язують для

того, щоб жоден киянин не мав змоги особисто спілкуватися з батьками столиці. Створення ЕУ потребує розвитку масового доступу всього (!) населення Києва до мережі Інтернет. Мало того, ще й гарного володіння комп'ютером. Чи реально веззагальна комп'ютеризація? Чи це сподівання, що за 15 років ті, хто комп'ютером не володіє і кому належить померти, – помруть? До слова, ще далі пішов головний лікар Олександрівської (Жовтневої) лікарні Роман Василюшин: «До стратегії я включив би запровадження електронного запису на прийом до лікаря». Гадаю, Гіппократ у тріні перевернувся!

Стосовно «здорового громадянина». Що означають такі приписи нової стратегії: «Обмеження надлишкового використання послуг вторинної та швидкої допомоги» (хто визначатиме міру «надлишку», якщо людини зле?), «Фінансування закладів на договірній основі з оплатою кожного особово при первинній медико-санітарній допомозі та «за послугу» на вторинному рівні», «Введення лікарняних кас та обов'язкового страхування» (пенсіонери та малозабезпечені громадяни не зможуть користуватися послугами лікарень, які й нині, через надмірно високі розцінки, вже їм практично недоступні). Про решту «ініціатив» не казатиму.

НА КРИЛАХ НАДІЙ?..

МИ НЕ РАБИ? РАБИ МИ!

Прочитала інтерв'ю, яке взяв редактор газети «Час пік» Олександр Муравенко у кандидата економічних наук, консультанта спеціальної контрольної Комісії Верховної Ради з питань приватизації, народного депутата ІІІ скликання (1998–2002 рр.), секретаря Комітету промислової політики ВР Олени Мазур – і жахнулася. Бо факти та цифри – реальні дані Держкомстату, які вона наводить, – страшні. За останні роки рівень вимирання старшого покоління зріс мало не вдвічі: 2006-го року померло 2 тисячі пенсіонерів, а 2009-го – 3,5 тис. Тобто, як стверджує О. Мазур, у нашій країні політика «мирного вбивства» старих проводиться планоно та ефективно, зокрема й під гаслом «м'якої пенсійної реформи». З 2006 року розмір пенсії практично не змінився. У більшості пенсіонерів вони становлять приблизно 900 гривень на місяць. Проте ціни на продукти та послуги за цей час зросли у п'ять разів!

Відома громадська діячка зауважує: «В УРСР чисельність населення швидко збільшувалася на 750–800 тисяч осіб, і в незалежній Україні ми сьогодні повинні б мати не менш як 60 млн людей! А насправді чисельність нашого населення за ці роки скоротилася на 7,5 млн. Що ж виходить? Навіть гітлерівські орди не винищили стільки людей, скільки відкрито, публічно, цинічно винищила наша влада. Середня норма споживання хліба на душу населення в Україні нині нижча, ніж у концтаборі. За останні 20 років винищувального реформаторства кількість дітей скоротилася на 40%. Навіть ООН визнала Україну країною, що швидко вмирає».

Однак наші стратеги, нав'язуючи реформи – не як поліпшення життя, а як шокову терапію – і далекосяжні та непрозорі концепції розвитку, примушують злиденне населення, в тому числі й столицю, кричати «ура» та аплодувати. Зокрема, і тій самій пречудовій ініціативі «електронного уряду», яку, мабуть, сам Роберт Шеклі назвав би відвертим знущанням із середнього й старшого покоління. Втім, і з молодих також.

Підсумкове обговорення стратегії на зборах представників Шевченківського району столиці

У ПОВІТРЯ ЧЕПЧИКИ КИДАЛИ

26 серпня мені довелося бути присутньою на підсумковому обговоренні проекту «Стратегія розвитку Києва до 2025 року» в актовому залі АТ «Київпроект». Зібралися представники Шевченківського – центрального – району столиці: понад 500 директорів, ректорів, виконавчих, генеральних тощо. Вів за сідання голова РДА Сергій Зімін. Певна річ, стратегію підносили на всі заставки, бо «рядових», а отже, небайдужих громадян реаліст тут не було. Приємно, заступник голови Шевченківської РДА Анастолій Баган багато розповідав про якість життя та економічний добробут, зокрема повідомив, що саме для цього Київський мотоциклетний завод «як неперспективний» мають намір перебазувати поза межі міста, а на чималій заводській площі (25,8 га) побудувати – що б ви думали? – так, житлові будинки. Тож справджуються побоювання далекоглядних фахівців та експертів: «У кожен двір – новий дім!» Про який «сталлий розвиток у наявних межах міста» може йти мова?

Однак на зібранні кожен «ініціативу» було з пافосом названо. І кожному схвалено. Єдиним конструктивним виступом можна вважати промову доктора філософії, профе-

ДЕЩО КУЛУАРНЕ...

Депутат Київради Дмитро Андрієвський у радіограмі журналіста Анатолія Тарасенка наголосив: борг міста величезний, бюджет тріщить, інженерна інфраструктура розвалена від 25 до 70%. Києву життєво необхідні інвестиції, причому солідні і від зарубіжних інвесторів, які, втім, завжди хочуть бачити перспективу. Так от для кого стратегія? Не так для киян, як для інвесторів? Але ж їм потрібні гарантії, які Київ сьогодні дати не може. Хіба що ця, по-дісневськи гарна, перспективна стратегія...

«Києву важлива думка кожного!» – закликає КМДА. І водночас оцього «кожного» на гарматний постріл не підпускає до високих кабінетів, перед свої ясні очі. Про це мені розповіла Тетяна Шевчук, голова ініціативної групи киян, яка має справді ділові зауваження та пропозиції. Але кому й навіщо вони, прості кияни, потрібні – на тлі Парижа, Праги, Лондона etc, які Київ, гублячи капці, тепер наздоганяє? Лише під ногами плутаються й заважають робити їх щасливими.

сора та академіка, заслуженого працівника освіти, ректора Київського університету ім. Б. Грінченка Віктора Огнев'юка, який дивувався, що у документі практично не приділено уваги проблемам освіти, тим більше, що це перехідна модель із вектором на випереджальний розвиток та лідерство, а також – пріоритетам розвитку освітньої сфери. Але це окрема розмова.

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ЗНИЩЕННЯ КИЄВА

Очевидно, не без підстав директор ДП «Інститут ге-

зелених територій із максимальним збереженням навколишнього середовища. А для Києва пропонується шлях на довгостроковий період «у межах чинного міського кордону. А вже планують на забудованій території побудувати ще 42 млн кв. м житла, тобто збільшити місто майже вдвічі. Під забудову підуть майже всі резервні території міста, а на території для розвитку промислових зон, транспортної інфраструктури, та, скоріш за все, і зелених зон місія практично не залишиться. У концепції багато визнавань стального розвитку, але немає визначення його принципів. Ущільнення житлових районів і мікрорайонів, пломбування міських кварталів, забудова прибережних територій і зелених зон м. Києва – це не концепція, а містобудівне обґрунтування розміщення житла до 2025 року на територіях підприємств, зелених зон і прибережних територій з усіма порушеннями чинного законодавства».

Ось що значить новий генеральний план і ось що таке турбота про Київ його далеко не патріотичних керівників. Експерти стверджують, що кияни добре відчують на собі всі «пренади» стратегії, вона – зашморг для української столиці.

Загалом автори стратегії створюють враження, що ми живемо якось окремо від усього світу, десь на хмаринці. Здоровий глузд

Новий Генплан не потрібний, оскільки немає державної містобудівної доктрини та ефективної політики на засадах поваги прав особистості та соціальних груп; об'єктивних матеріалів перепису населення, що є базою для розроблення концепції; відсутня програма соціально-економічного розвитку Києва та України на перспективу. А якщо врахувати, що сьогодні триває криза у будівельній галузі та інших сферах діяльності не лише в Україні, а й за кордоном, то за цих умов розроблення концепції та Генерального плану до 2025 року – божевілья («бенкет під час чуми»).

В. Чекмарьов

підказує, що на тлі мало передбачуваної глобалізації, хвилеподібних фінансово-економічних криз, світових катаклізмів і, зрештою, наших домашніх, численних проблем така далекосяжна стратегія виглядає як звичайне прожектерство. Нам необхідні покрокові рішення, плани на рік, навіть на півроку: зробили – доповили, поліпшили – відзвітували. Тоді зусилля київських керівників будуть зримими, очевидними і справді вартими всезгальної підтримки і вдячності. А так – ніби у притчі про Ходжу Насредіна, який поклявся султанові, що його осел через десять років заговорить людською мовою: за цей час або осел помре, або султан, або й сам Ходжа. Життя ж не без коректив...

ТЕТЯНА МОРГУН,
«ПВ»
ФОТО АВТОРА

ДОБРОВІЛЬНА СМЕРТЬ: ЗА І ПРОТИ

Евтаназія, тобто «легалізоване вбивство» людини з її згоди – це одне з найбільш дискусійних питань у медицині. Країни, де евтаназія легалізована, може перелічити на пальцях однієї руки. Більшість же схиляється до того, що це суперечить людським та божим законам. Але не все так однозначно.

ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Що ж таке, власне, евтаназія? Від грецької «eu» (добре) і «tha'natos» (смерть) цим словом називають будь-яку дію, яка на прохання невиліковно хворої людини припиняє її життя. У тому числі, припинення заходів із підтримання подальшого існування.

Цей термін ще у XVII столітті ввів англійський філософ Френсіс Бекон. Потім він був широко вживаний під час медичних експериментів нацистських лікарів у 40-х роках XX століття. Звичайно, весь цей час явище розглядалося у негативному аспекті. У 60-ті роки на проблему поглянули під іншим кутом зору. Річ у тім, що широко розголосу набула практика американського патологоанатома Джека Кеворкяна. У 1958 році йому спало на думку безболісно позбавляти життя злочинців, засуджених на смерть. А їхні тіла використовувати для наукових дослідів або пересадки органів. Пан Кеворкян навіть опублікував низку досліджень із цього питання.

Але на цьому не зупинився. На його думку, лікарі не повинні допускати жорстоких «аматорських» самогубств і мають «допо-

магати» тим невиліковно хворим, що вирішили добровільно піти з життя. Він навіть винайшов спеціальний пристрій – крапельницю, за допомогою якої можна було позбавляти життя людей. Таким чином лікар «допоміг» піти з життя 130 людям. При цьому кілька американських судів його виправдали, і лише останній – у штаті Мічиган – засудив.

АКТИВНА ЧИ ПАСИВНА

Якщо сказати відверто, то евтаназію постійно застосовують у всьому світі, у тому числі й в Україні. Йдеться про так звану пасивну евтаназію, коли лікар, усвідомлюючи безперспективність подальшого лікування (і витрачання грошей родичами) ухвалює рішення про припинення терапевтичної підтримки хворого. Таку практику ще називають «методом відкладеного шприца». Лікар припиняє підтримувати життя невиліковно хворого пацієнта, чим прискорює його природну смерть.

Така практика розповсюджена в усіх країнах, і вона не спричинює особливих дискусій ані з боку лікарів, ані з боку хворих чи їхніх родичів. До речі, у ви-

домому серіалі «Доктор Хаус» дуже часто тяжко хворі пацієнти перед складною операцією підписують заяву, що в тому разі, якщо під час операції щось піде не так, вони забороняють лікарям чинити будь-які дії, спрямовані на реанімацію їх. Це теж приклад пасивної евтаназії.

А ось евтаназія активна, тобто, фактично, «вбивство» або допомога у скоєнні самогубства, стала причиною куди більш бурхливих суперечок. Цей метод, на відміну від пасивного, називають «методом наповненого шприца». Лікар, який бачить нестерпні страждання безнадійно хворої людини і не може цього зарадити, вводить йому перевищену дозу знеболювального препарату. Є й інший варіант: лікар на прохання пацієнта сам приносить йому смертельно небезпечну дозу ліків і не перешкоджає їх прийому.

Тобто, перше – це вбивство з милосердя. Друге – самогубство під наглядом лікаря, коли той допомагає йому покінчити з життям. Хоча є й третій варіант: активна евтаназія може відбуватися і без допомоги лікаря. Хворий сам вимикає апарат підтримання життєздатності, що призводить до смерті.

ЛІКАР – БОГ ЧИ КАТ?

В Україні ситуація з евтаназією вкрай неоднозначна. Евтаназія у будь-яких її проявах у нас заборонена, але частина лікарів, хоча й неофіційно, визнає, що слід пом'якшити ці заборони.

Як відомо, наша країна є одним із лідерів за кіль-

ФАКТ

Першою країною, яка у 1984 році рішенням Верховного суду легалізувала добровільну смерть, були Нідерланди. Характерно, що добровільну евтаназію підтримало 92% населення країни. Майже всі вони були католиками. Тому в Нідерландах було ухвалено закон про легалізацію деяких видів евтаназії. Другою країною, яка узаконила «добровільну смерть», стала Бельгія. У Швейцарії евтаназія офіційно заборонена, проте людина, що, не маючи власної вигоди, допомогла іншому на його прохання піти з життя, не може бути засуджена. Подібне право є і в лікарів Колумбії. У Каліфорнії існує Закон «Про право людини на смерть». Йдеться про те, що смертельно хвора людина може оформити документи на відмінення її від реанімаційної процедури. Теоретично дозволена евтаназія і в Швеції та Фінляндії. Але основою для ухвалення такого рішення може бути виключно прохання самого хворого. Якщо відімкнуті від апарата штучного дихання просять родичі пацієнта, що перебуває у комі, їм скоріш за все відмовлять.

кістю онкологічних захворювань. Це ті хвороби, які на останніх стадіях спричиняють страшний страждання. Хоча парадоксально, але це стається тому, що боротьба з раком досягла значного прогресу. Якщо раніше хворий гине, не чекаючи останніх стадій онкології, то тепер лікарі фактично самі продовжують його страждання, призначаючи лікування, яке лише подовжує життя. А фактично –

не життя, а болісне існування.

У результаті хворий або його родичі й самі б воліли припинити його страждання. Але лікарі не мають права зробити смертельну ін'єкцію.

Противники евтаназії слушно стверджують, що наша цивілізація не може виправдовувати, по суті, насильницької смерті або «дозволеного» самогубства. А деякі вчені побоюються, що дозволі проводи-

“

Можу навести кілька медичних прикладів. Скажімо, вегетативний стан, коли гине мозок, але на штучному диханні та дуже дорогому обладнанні людина може жити півроку, рік або десять. Практично, це ромашка, яку ви поливаєте. Ось інший приклад – хвороба Альцгеймера. Людина агресивна і не розуміє, що коїть. І третє: сім'я з невеликими доходами, де всі змушені тяжко працювати, а хтось – невиліковно хворий. За нашими стандартами більш як 21 день у лікарні не тримають. Потім треба кудись відправити. Куди? Додому? Адже хоспісів майже немає. І коли ми заводимо мову про евтаназію – є вона в нас, чи ні, – не хочу відповідати на це запитання. Поміркуйте над цими прикладами і зробіть висновки.

Валерій Запорожан,
академік АМН
України

ти евтаназію в Україні може перетворити її чи не на єдиний засіб «радикального» полегшення стану безнадійно хворих людей. А це може суттєво загальмувати науковий пошук інших, більш гуманних засобів лікування від хвороб.

Крім того, часто навіть досвідченому лікареві дуже важко провести межу: чи людина вимагає припинити її життя, добре все обміркувавши, чи йдеться про мимовільний порив, спричинений болем та депресією. Та й чи може медик брати на себе функцію Бога? Адже не він дав життя людині, не йому й забирати.

РАЙСА ЧИРВА,
«ПВ»

ВІДОМІ ВИПАДКИ ЕВТАНАЗІЇ

Георг V – король Великої Британії

Зігмунд Фрейд – австрійський психіатр

Рамон Сампедро – паралізований моряк, автор двох книг, який упродовж 30 років домагався права на добровільну смерть

Х'юго Клаус – бельгійський письменник та драматург

Доллі – перша клонована вівця

НОВА ВЕРШИНА ЗАКАРПАТСЬКОЇ «ВЕСЕЛКИ»

На базі Українського дитячого центру «Молода гвардія», що в Одесі, відбувся V Міжнародний конкурс-фестиваль «Усі ми діти твої, Україно». Разом із юними аматорами сцени з Німеччини, Греції, Болгарії, Хорватії, Росії, Казахстану та багатьох областей України в ньому взяв участь зразковий дитячий ансамбль танцю «Веселка» Закарпатського обласного Будинку культури профспілок (директор Ганна Табакович).

Головою журі конкурсу був народний артист України Олег Марценківський, а в номінації «Хореографічне мистецтво» майстерність юних танцюристів оцінювали фахівці на чолі з заслуженим діячем мистецтв України Аллою Рубіною.

Конкурсна програма самобутнього дитячого ансамблю танцю з Закарпаття, незмінним художнім керівником і постановником танців якого є заслужений працівник культури України Людмила Петрецька, включала хореографічну композицію «Гуцульська фантазія», словацький народний танець «Чопаш-чардаш», танець закарпатських циган і народний танець Закарпаття «Керечанка». Усі номери

проходили під аплодисменти широкої глядацької аудиторії. Підсумком виступу юних закарпатців, за рішенням журі, стало перше місце і звання дипломанта фестивалю.

Свою високу майстерність ансамбль «Веселка»

Людмила Петрецька, художній керівник дитячого ансамблю танцю «Веселка», заслужений працівник культури України

У виборі запального танцю

Учасники дитячого ансамблю танцю «Веселка» Закарпатського обласного Будинку культури профспілок на сцені

обласного Будинку культури профспілок ще раз підтвердив під час гала-концерту. Більшість учасників Міжнародного конкурсу виконували по одному номерові, а, за пропозицією організаторів, наші земляки показали два тан

«Веселка» ці: «Чопаш-чардаш» і «Гуцульська фантазія». І знову їх вітали оплесками глядачі, а весь гала-концерт знімали тележурналісти Першого національного каналу.

Цікавою була позакурсна програма: спілку-

вання з дітьми різних країн, участь у Днях країни, екскурсії містом, морські прогулянки на катері, купання у Чорному морі... Перед від'їздом кожен з учасників ансамблю «Веселка» кинув у море монетки, щоб через рік знову повернутися до цієї чудової країни дитячих мрій.

Отже, перше місце на V Міжнародному конкурсі-фестивалі «Усі ми діти твої, Україно» юних танцюристів ансамблю «Веселка» під керівництвом талановитого хореографа Людмили Петрецької стало ще однією творчою вершиною самобутнього колективу профспілок Закарпаття.

СЕРГІЙ БАРАНЧИКОВ,
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

КРАСА НЕЗЕМНА!

ВЕЛИКЕ СЕРЦЕ,
РУКИ ЗОЛОТІ

Традиційна серпнева виставка квітів у Печерському парку щороку стає дедалі вишарпаною, витонченішою, чарівливішою. Композиції вочевидь ускладнюються. У попередні роки нас теж захоплювали фантастичні квіткові композиції біля Співочого поля. І, здавалося б, далі дивувати відвідувачів важко чи, навіть, неможливо. Але ж – ні! Меж досконалості, як виявилось, немає.

Звичайно, цьогоріч тема «квітового параду» – двадцятиліття незалежності України: чимало композицій прямо на це вказують. День по дню людський потік на виставку не вичерпувався – і це попри те, що нині вхід зробили платним. Повсюд чути вигук похвалу й захвату; не змовкають, не втомлюються «працювати» фотоапарати, камери, мобільні телефони. Невимовна краса й привабливість композицій стала для багатьох відвідувачів не лише приводом для романтичних почуттів, а й предметом суто практичних роздумів, оскільки чи не в кожного є balkon, клумба, присадібна ділянка. Просто неможливо було не захопити негайно ж перейняти якусь ідею, тенденцію, поєднання кольорів... Будь ласка! Тут же на виставці можна було придбати декоративні рослини, насіння, саджанці, причому їх кількість та розмаїття вражали. Тож як було піти додому без «заповітних» пакетиків із цибулинками чи насінням, без хоча б маленького горщика з квітами?!

Подібні виставки київські флористичні владштування у наших парках і в вересні. Як мовиться, спішіть бачити, поки всі зелені зони Києва не забрали під забудову...

МАЙДАНСЕРИ

ДЛЯ РІДНОГО
МІСТА

Завдяки перемозі танцюристів у «Майдансі» місто здобуло не лише базисний мільйон, а й отримало статус танцювальної столиці України.

У Кіровограді, в парку культури та відпочинку «Ковалівський», відкрили ігровий майданчик, споруджений за мільйон гривень, виграний командою танцюристів міста у першому сезоні шоу «Майданс» телеканалу «Інтер». Найбільший із десяти нових майданчиків відкрили міський голова Олександр Саїнсук та перший заступник голови обласної ради Олександр Шаталов. Як повідомляє кореспондент УКРІНФОРМУ Ольга Пилипенко, учасники танцювальної команди самі обирали місця розташування ігрових майданчиків у мікрорайонах Кіровограда, крім заздалегідь визначеного Ковалівського парку. Загалом було створено одинадцять майданчиків: десять у Кіровограді та ще один, на прохання хореографа команди Олександра

Лещенка, – у його рідній Олександрії. Пізніше делеговані командою «Майдансерів» представники брали участь і в ініційованому облдержадміністрацією конкурсному відборі підприємств-претендентів для облаштування дитячих майданчиків. Надійшли пропозиції від майже десяти компаній, котрі займаються виготовленням і встановленням таких дитячих споруд. Олександр Шаталов переконаний, що це будуть найкращі в країні дитячі майданчики.

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА ТЕТЯНА МОРГУН, «ПВ»

ФОРМУЛА УСПІХУ

ЛЮБИ ТЕ, ЧИМ
ЗАЙМАЄШСЯ

Уперше про Миколу Помогалова та його дивовижний еко- і зоопарк «Лукомор'я», що в Севастополі, я почула в одній із радіопередач. І почала шукати матеріали про цю людину. Хоча ні, спочатку була розповідь Ольги Іванової (передача «Сам собі») про ослячу ферму в селі Залісному неподалік Севастополя. Поки тварини видавали кумедні звуки, учасники передачі – працівники ферми, у тому числі юнаки й дівчата, навперейми розхвалювали віслоків за їхній розум та «інтелегентну» поведінку. Але причому тут Микола Помогалов? Тож усе по порядку.

Загадкову місцевість, де стоїть «дуб зелений», на якому «злата цепь», Олександр Пушкін не вигадав. У сиву давнину Лукомор'я називали чималу частину Західного Сибіру, територію нинішньої Томської області. Саме там після смерті імператора опинився на засланих прадіді поета Абрам Ганнібал. Окрім того, Пушкін вивчав щоденники шведського капітана, теж засланого до Сибіру. Отже, про майже казкове Лукомор'я дізнався з різних джерел, тож і використав милозвучне слово в прологу до «Руслана і Людмили». А за тлумачним словником Дмитра Ушакова лукомор'я – це морська затока, бухта.

Микола Миколайович із дитинства звик багато працювати. Здобув освіту ветеринарного фельдшера, згодом служив у армії, про що згадує залюбки. Але за фахом не працював, пояснюючи, що зарплата жалюгідна, а всі «економічні відносини» завжди зводяться до «пляшки». Роботу кілька разів змінював: власного житла не мав, зате з'явилася сім'я, народилися доньки. «Аж тут саме Радянський Союз розпався, – розказував М. Помогалов, – і я пішов у бізнес».

Поїхав на батьківщину, взяв землю в оренду, вирощував насіння кормового буряку, зміг непогано заробити, але інфляція швидко «з'їла» всі гроші. Тож вирішив повернутися у Крим і... започаткував ослячу ферму. Рік займався нею особисто, потім передав молодшому братові.

Лукомор'я, де вас зустрічає цілком задоволене життям поросятко Фунтік. Не інакше, як битися з черговим вітряним млином іде на коні лицар Дон Кіхот, за ним на віслочків – вірний зброєносець Санчо Панса. Під скляним ковпаком – черевички, які коханій Оксані дістав коваль Вакула. Неподалік на лаві замислений сидить у бронзі Олександр Пушкін із книгою в руках, а поряд живуть його герої. Взагалі пушкінська тематика посідає в парку особливе місце, територія наповнена ілюстраціями та скульптурами, пов'язаними з поезією Пушкіна, любовно відтворено чудову атмосферу його незабутніх казок.

Паркову зону розбито на кілька секторів, кожен з яких виконує власні функції – інформаційну, естетичну, розважальну.

У цьому екологічному парку є власний театр,

кілька музеїв – Мармеладу (кожна екскурсія завершується дегустацією солодоців, що велми припало до душі й маленьким, і дорослим відвідувачам), Радянського дитинства (про який «ПВ» уже писали), навіть Антропологічний індійський, що присвячений корінним мешканцям Америки. До того ж, крім індійських предметів культури й ужитку, в музеї є живі експонати: тропічні птахи, тварини й рослини.

У містечку повсякчас вирує життя: влаштуються свята, фіксуються різні рекорди, відзначаються дні народження звірів, відбуваються веселі шоу за участю мешканців «Лукомор'я»: птахів, віслоків, поросят, метеликів. І багато-багато іншого.

Цікаво, що діти, які відвідують містечко, не ламають і не псують майно. Микола Помогалов переконаний, що з «важких підлітків» виростають хороші люди, треба лише знайти підхід до них, допомогти.

Пріоритетним завданням дирекції парку є боротьба за здоровий спосіб життя й пропаганда любові до природи.

Із сайту екопарку «Лукомор'я»

Зокрема, багатьох підлітків він залучає до нескладної роботи, платять за це гроші. І дитина відчуває гордість, надто, коли директор іще й особисто потисне руку.

У цьому парку не просто легко дихається й почуватися. Тут повсюди скідливі звичок. Добре знають сленг сучасної молоді, М. Помогалов поклав при вході справжній молоток, цвяхи і табличку з намальованою цигаркою та написом «Забий!». Допомогає. Отже, гумор – справжній друг вихователя. Свою формулу успіху Микола Помогалов визначив так: «Просто я роблю те, що мені подобається. Якось одна людина сказала мені: «Микола, роби все з любов'ю!» Коли стаєш старшим, мудрішаєш, то розумієш, що любов до своєї справи – це запорука успіху. Якщо працювати з любов'ю, все буде добре».

ВІСЛЮК – ТВАРИНА МУДРА!

– Чому ви обрали віслоків? – запитує кореспондент «ФУ», – адже всім відомо, що вони уперті!
– Нічого подібного! – емоційно відповідає Помогалов. – Ви ж чули вираз «загнаний кінь»? Проте жоден віслок іще не помер від перевантаження: коли відчуває, що вантаж йому не під силу, – зупиняється. І жодними мовляннями його з місця не зрушити. Тому й кажуть «упертий як осел». Ця мудра тварина завжди зважає свої сили й можливості і є вірним супутником та помічником людини. Якщо треба прокласти дорогу в непрохідній місцевості, скажімо, у горах, – наперед пускають віслока, й там, де він пройшов, пробивають дорогу. Бо він обирає найбільш зручний та легкий шлях. У Середній Азії та на Кавказі – це столітні традиції.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

**НА ЧС – «ЗОЛОТО»
І «БРОНЗА»**

Із чемпіонату світу, який приймав південнокорейський Дезу, українська збірна повертається з двома здобутими «жіночими» нагородами: «золотом» у потрібному стрибку та «бронзою» за естафету 4x100 метрів.

Минулорічна чемпіонка Європи Ольга Солодуха поповнила свою колекцію нагород і медаллю найвищої проби на світовій першості. У секторі для потрійних стрибків українці не було рівних. У першій же спробі Ольга стрибнула на 14 м 94 см, і до закінчення змагань ні-

хто не зміг перевершити її результат. Інші місця на п'єдесталі пошани дісталися представниці Казахстану Ользі Рипакової та колумбійці Катерині Ібаргуен. Ну а квартал українок у складі Олеси Повх, Наталії Погребняк, Марії Ремень та Христини Стуй у жіночій естафеті на дистанції 4x100 м поступився лише визнаним лідерам цієї легкоатлетичної дисципліни – командам США та Ямайки. Наші дівчата фінішували третіми зі своїм найкращим результатом у поточному сезоні – 42.51 с.

ПЕРСПЕКТИВА

У ЦЕНТРИ УВАГИ

31 серпня 2011 року уряд схвалив Концепцію Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізкультури і спорту на 2012–2016 роки.

Проект документа було розроблено Державною службою молоді та спорту України. Ним визначено стратегічні напрями, цілі та завдання розбудови сфери фізичної культури і спорту, а також шляхи вирішення поставлених завдань. Мета Концепції – унормування процесу підготовки Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури

і спорту на 2012–2016 роки, яка спрямована на створення умов для дотримання здорового способу життя, залучення широких верств населення до масового спорту та розвитку спорту вищих досягнень. На фінансування програми розвитку фізкультури і спорту в Україні у 2012–2016 рр. заплановано спрямувати майже 32,2 млрд гривень.

ПЛЯЖНИЙ ВОЛЕЙБОЛ

**ПІДРОСТАЮТЬ
ЧЕМПІОНИ**

Переможцями юніорської першості світу з пляжного волейболу, нагороди якої виборювали представники 28 країн світу, стали українці Сергій Попов і Валерій Самодай.

Змагання юних «пляжних» волейболістів (до 21 року) тривали з 31 серпня по 4 вересня у канадському Галіфаксі. Упродовж усієї турнірної дистанції наші хлопці зберігали налаштованість на перемогу. І в наднапруженому фіналі проти польської пари Петер Кантор/Бартош Лосак запорізько-сумський дует

спромігся вирішальні очки записати на свою користь, здобувши нелегку перемогу 2:1 (22:20; 19:21; 15:12). У поєдинку за бронзові нагороди бразильці Вітор Феліпе/Маркус Кавалья виявилися сильнішими за дует господарів змагань Денні Дем'яненко/Гарретт Мей – 2:1 (21:23; 21:14; 15:13).

БАСКЕТБОЛ

Збірна України не спромоглася подолати перший груповий бар'єр фінальної частини чемпіонату континенту, який в останній день літа стартував у Литві. Здобувши дві перемоги у п'яти матчах, підопічні Майка Фрателло посіли лише четверте місце у групі «D», а відтак змушені були пакувати валізи й повертатися додому.

**ІЗ ФРАТЕЛЛО
НЕ ПОФАРТИЛО**

ЧЕМПІОНАТ ЄВРОПИ

**РЕЗУЛЬТАТИ МАТЧІВ
ГРУПИ «D»**

Україна – Росія – 64:73
Словенія – Україна – 68:64
Україна – Болгарія – 67:56
Грузія – Україна – 69:53
Україна – Бельгія – 74:61

Українська збірна стартувала двома матчами проти головних фаворитів нашої групи – росіян і словенців. І в обох поєдинках виглядала насправді гідно. Більшість часу. Але траплялися моменти, коли українці наче впадали у ступор. Тож суперники безжалюбно користалися «провалами» нашої команди. Так, наприкінці поєдинку з росіянами українські баскетбо-

лісти скоротили розрив у рахунку до одного влучного триочкового кидка, але надалі дозволили російським баскетболістам беззаперечно домінувати на майданчику. Натомість у матчі з балканцями нашим наче було пороблено в першій половині гри, коли вони дозволили словенцям домінувати під обома кошиками, що й призвело до малооптимістичних «-21» за підсумками двох чвертей. Однак у заключній десятихвилинці українці довели, що з ними таки будуть рахуватися, звівши перевагу авторитетних балканців практично нанівець.

Такі спалахи активності, підкріплені результативною грою в нападі і пристойним захистом, вселяли надію, що у наступних матчах українці не

лише боротимуться за перемогу, а вже й перемагатимуть. У матчі з болгарями українці прогнозовано святкували вікторію (до речі, першу за десять років у фінальних турнірах континентальних чемпіонатів). Упродовж трьох чвертей матч підопічні Фрателло нарощували перевагу, лише наприкінці гри дозволивши болгарам дещо скоротити різницю в рахунку. Тож поєдинку з грузинами, які вважалися нашими основними суперниками у боротьбі за третю, «прохідну» до наступного раунду змагань сходінку турнірної таблиці, уболівальники «синьожовтої» дружини чекали з обережним оптимізмом.

На жаль, лише в стартовій десятихвилинці і на початку другої чверті українці демонстрували

гру, яка уможливила перемогу. Решту ігрового часу кавказькі баскетболісти значно активніше діяли в нападі, агресивніше захищалися, тож, як результат, здобули таку необхідну перемогу, яка, забігаючи наперед, і дала змогу їм стати третьою «незайвою» командою у нашій групі.

Гру проти бельгійців наші розпочали мляво, однак, «прокинувшись» у другій чверті, одразу ж відірвалися на переконливі 20 очок. Надалі команди демонстрували у цілому рівні можливості, але українцям здобутого гандикапу вистачило для переконливої перемоги. Тож останнім груповим матчем цьогорічного Євро України все ж на мажорній ноті попрощалася з гостинною Клайпедою.

ФУТБОЛ

«ЗАЛАТАТИ» ОБОРОНУ

У матчі проти найкращої збірної Південної Америки підопічні Олега Блохіна продемонстрували непогані можливості в атаці, яких, утім, на тлі політичних проблем у захисних редуках не вистачило навіть для нічиєї.

Матч із триумфаторами останнього Кубка Америки, навіть попри підсумковий результат, став для «синьожовтої» дружини допоки найкращим після «другого пришествия» Олега Блохіна. Українці дуже швидко «запрягли» – секундна стрілка не встигла зробити й одного повного оберту після свистка арбітра про початок матчу, а голкіпер уругвайців уже

виймав м'яч із власних воріт. Після розіграшу м'яча у центральному колі господарі поля перехопили «п'ямистого», відтак блискавична триходівка Конопланка – Девіч – Ярмоленко закінчилася влучним ударом динамівця. Була 15-та секунда матчу! Надалі команди обмінювалися атаками, допоки наприкінці першого тайму південноамериканці таки

зрівняли рахунок у матчі. Спочатку Луїс Суарес поціли в стійку воріт Шовковського, але за кілька хвилин Альваро Гонсалес таки примусив капітулювати українського воротаря. Слід зауважити, що багаторічний страж воріт «Динамо» і збірної у цьому епізоді мав би зіграти надійніше. Однак, навіть попри пропущений за лічені хвилини до свистка на перерву гол, наші хлопці спромоглися не лише організувати атаку на ворота гостей, а й стовідсотково реалізувати свою нагоду: головні діюві особи першого результативного випадку українці знову опинилися у центрі уваги: прострілю Ярмоленка невідпорилим ударом під поперечину відзначився Конопланка. Навіть перерва не загасила агресивного наступального настрою українців. Але голкі-

пер «Лацио» Фернандо Муслера і власна незграбність у завершальній стадії атак не дозволили господарям поля збільшити перевагу в рахунку. Тож якщо не забуваеш ти – забивають тобі, Дієго Лугано зрівняв рахунок матчу, перегравши захист українців на «другому поверсі» після розіграшу стандарту. Обидві команди не збавили обертів в атаці, але наприкінці гри, на жаль, більше поталанило підопічним Оскара Табареса. Коли матч, здавалося, уже мав би закінчитися результативно нічиєю, Абель Ернандес приніс перемогу збірній Уругваю.

УКРАЇНА – УРУГВАЙ – 2:3

(Ярмоленко, 1, Конопланка, 45 – Гонсалес, 43, Лугано, 61, Ернандес, 87)
УКРАЇНА: Шовковський, Бутко, Ракицький, Кучер, Шевчук, Гай, Тимошук, Ярмоленко, Конопланка (Калиниченко, 79), Девіч (Селезньов, 59), Воронін.

СТОРИНКУ ПІДГОТУВАВ
ВОЛОДИМИР ПОЛЕТАЄВ,
СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ «ПВ»

МАБУТЬ, НА ГІРКУ
ЗАПІЗНЮЮТЬСЯ?

Фото з Інтернету

У вас є комічні фотографії? Вигадайте до них цікаві коментарі та надішліть на адресу: «Профспілкові вісті», вул. Ш. Руставелі, 39-41, м. Київ, 01033 або profvisti@ukr.net.

Найкраще фото буде розміщене у наступному номері газети.

СКАНВОРД

ВПИШІТЬ СЛОВО

Word search grid with empty boxes for letters.

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, виріжте сканворд по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», вул. Ш. Руставелі, 39-41, м. Київ, 01033 або надішліть відповідь електронною поштою: profvisti@ukr.net. Усіх, хто правильно розгадав сканворд і першим надіслав відповідь, чекає винагорода – піврична передплата на газету «Профспілкові вісті».

Вітаємо Святослава Сороку з м. Чернігів, який правильно розгадав сканворд у № 35.

Відповіді на сканворд, надрукований у № 35

Grid of answers for the crossword puzzle, with a key for the word search.

ШАНОВНИ ЧИТАЧІ «ПВ»!

ДЯКУЄМО ВАМ ЗА УЧАСТЬ У НАШИХ КОНКУРСАХ ТА ОГОЛОШУЄМО ІМЕНА ПЕРЕМОЖЦІВ

У серпневих номерах «ПВ» першими розгадали сканворди та надіслали правильні відповіді Мирон Кулинич з м. Тернопіль (№ 31,35), Альона Бульба з м. Ічня Чернігівської області (№ 32), Неля Сухоурокува з м. Тернопіль (№ 33), Ганна Сорока з с. Виховств Гордянського р-ну Чернігівської області (№ 34).

Усіх переможців просимо повідомити свої адреси, вказавши поштові індекси, на які редакція оформить передплату на газету «Профспілкові вісті» на півроку, а також повідомити номери контактних телефонів.

Large crossword puzzle grid with clues and a central image of a building entrance.

ГОРОСКОП

12 – 18 ВЕРЕСНЯ

ОВЕН (21.03–20.04)
Налагоджуйте нові зв'язки, листуйтеся, вчасно перевіряйте пошту скриньку, аби не прогавити важливої інформації.

ТЕЛЕЦЬ (21.04–21.05)
Більше уваги приділіть фінансовим питанням. Імовірно, треба буде оплатити рахунки, розібратися з податками, кредитами, страховками.

БЛИЗНЮКИ (22.05–21.06)
Приділіть більше часу коханій людині, з'ясуйте стосунки. Отримаєте важливу новину або лист.

РАК (22.06–23.07)
Успіх ваших справ залежатиме від внутрішнього настрою та віри у власні сили.

ЛЕВ (24.07–23.08)
Час звернути увагу на ваше здоров'я. Більше відкладати неможливо, бо буде пізно.

ДИВА (24.08–23.09)
Відкладіть усі справи на роботі й приділіть увагу родині. Близькі підтримають вас у скрутну хвилину.

ТЕРЕЗИ (24.09–23.10)
Час виявити ініціативу на роботі. Але будьте обережними – не налашуйте проти себе колег.

СКОРПІОН (24.10–22.11)
Утримайтеся від дорогих покупок. Можна зайти до книгарні – щось обов'язково зацікавить.

СТРІЛЕЦЬ (23.11–21.12)
Активізуються зв'язки із закордоном. Звідти можуть надійти цікаві пропозиції, корисна інформація.

КОЗЕРІГ (22.12–20.01)
Сприятливий час для самоаналізу, читання духовних і філософських книг. Набути душевної рівноваги допоможуть прогулянки на природі.

ВОДОЛІЙ (21.01–19.02)
На першому місці мають бути заняття, які дадуть можливість дізнатися щось нове, поповнити свій багаж знань.

РИБИ (20.02–20.03)
Професійні справи стануть на перше місце. Варто подбати про власний статус, поміркувати, чого ще можна навчитися.

ПЕРЕДПЛАТА

УВАГА! ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА НА 2011 РІК

ПЕРЕДПЛАТНІ ІНДЕКСИ ТА ВАРТІСТЬ ВИДАНЬ ПІДПРИЄМСТВА «ПРОФІНОФОРМ» ОПУ на РІК:

22152 ГАЗЕТА «ПРОФСПІЛКОВІ ВІСТІ» – 148,44 грн.

22909 ЖУРНАЛ «БІБЛІОТЕЧКА ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ» – 65,64 грн.

ПЕРЕДПЛАТА НЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ НІКОЛИ!

КОНКУРС

ВАШІ ЗА НАШУ ПОМИЛКУ

Після виходу в світ минулого, 35-го, номера «ПВ» переможцем став Мирон Кулинич із м. Тернопіль, який надіслав правильну відповідь. За знайдено в № 35 помилку в слові «коравай» (правильно – «коровай») на стор. 14 переможець отримує сто гривень. Пропонуємо і в цьому номері знайти помилку та надіслати відповіді електронною поштою profvisti@ukr.net або листом, обов'язково вказавши домашню адресу та поштовий індекс, на адресу: «Профспілкові вісті», вул. Шота Руставелі, 39-41, м. Київ, 01033. Хто зробить це правильно та шорше за всіх, одержить сто гривень. У серпневих номерах «ПВ» першими надіслали правильні відповіді Марина Гладченко з м. Нова Каховка Херсонської області (№ 31, 35), Мирон Кулинич з м. Тернопіль (№ 32), Олександр Липська з м. Енергодар Запорізької області (№ 33). Одержати виграні гроші шановні дискусувачі можуть у редакції (або за дійсною домашньою адресою, на яку ми перекажемо вигравши). Для цього необхідно звернутися до редакції та пред'явити передплатну квитанцію на газету «Профспілкові вісті» на поточний рік, адже наш конкурс організований для передплатників газети.

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА **МАРІАННА ЛІЦЕНКО**